

SEMPER REFORMANDA

„Mert a halál eltűnik, nemcsak Krisztus győzelmében, hanem a miénkben is, minthogy a mi hitünk által és a mi hitünkben mi is győzünk.”

► **Luther Márton:** Értekezés a keresztyén ember szabadságáról *(Pröhle Károly fordítása)*

A BIBLIA ÉVE

Ezsdrás könyve – a hazatérés

Ezsdrás és Nehémiás könyvét a héber hagyományban egyetlen tekercsre írták. Így, együtt szerepelnek a görög *Ószövetségben* és a latin *Vulgatában* is. Külön-külön, ahogyan most olvassuk őket, először egy 15. századi kézirat szerepelteti.

Ezsdrás könyve azt a helyzetet tükrözi, amelyben a zsidóság a babiloni fogság után ötven évvel találta magát: Kr. e. 539-ben a perzsa Círus király leigázta Babilont, és felszabadította az általa fogságba vetett népeket. Círus toleráns valláspolitikájának része volt, hogy a meghódolt népek szabadon tisztelhessék saját isteneiket, és imádkozhassanak a perzsa uralkodó hatalmáért és egészségéért. Ennek jegyében Círus elrendelte, hogy a zsidók térjenek vissza Jeruzsálembe, és ott állítsák helyre a templomot és az istentiszteletet. Kr. e. 538-ban hazatért a deportált zsidók első csoportja, és hozzákézdett az újjáépítéshez. A munkálatok azonban a környező népek ellenséges magatartása miatt sokszor megakadtak, és majdnem meg is hiúsultak.

Ezsdrás pap nyolcvan évvel később, *I. Artaxerxész* (a bibliai Artahasztá) parancsára érkezett a szent városba, hogy új lendületet adjon a meglankadt újjáépítőknek, megújítva az Isten és a nép között még Mózes idején megkötött szövetséget.

Sasszárnyon hordozott...

A zsidó nép a fogság végét és a hazatérést Isten csodálatos szabadításaként, második exodusként élte át, Círus királyban pedig Isten által küldött szabadítót látott. Az *Ószövetség* erről szóló örömteli, ünnepélyes szakaszai a Krisztust visszaváró keresztyének fontos istentiszteleti olvasmányaivá váltak az évszázadok során. A száműzetésből, fogságból hazatérő népre a történelem rideg, objektív folyamatai az isteni kijelentés erejével hatottak. A keresztyének éppen így ismerik fel ma is Isten gondviselő és szabadító hatalmát a világtörténelem és a politika forrongásaiban.

A hazatérés

Hazatérni mindig nagyszerű, még a kellemes utazások után is, nem beszélve a kellemetlen, kényszerű távollétekről. A szeretett és féltett emberek, a szívünknek kedves helyek viszontlátása semmi máshoz nem hasonlítható megnyugvással tölt el bennünket: utazókat és otthon maradókat egyaránt.

„Miután elköltötte mindenét, nagy éhínség támadt azon a vidéken, úgyhogy nélkülnözni kezdett... Ekkor magába szállt, és ezt mondta: (...) Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened, és nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek. Az apa viszont ezt mondta szolgálaink: Hozzátok ki hamar a legszebb ruhát, és adjátok reá, húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábára! Azután hozzátok a hízott borjút és vágjátok le! Együnk és vigadjunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott. És vigadozni kezdtek.” (Lk 15,14.17–24)

► Magyar Bibliatársulat

HÚSVÉT ÜNNEPE – 1Kor 5,6–8

Húsvéti nyelvlecke

Nagypénteken háromnyelvű tábla hirdette Jézus keresztjén, hogy kit is feszítettek meg. „*A názáreti Jézus, a zsidók királya*” – állt a héber, a latin és a görög nyelvű feliraton (Jn 19,b).

Húsvétvasárnap igéjének megértésében is segítségünkre lehet ez a három nyelv. Az újszövetségi szakasz talán meglevenedhet és közelebb kerülhet a mai olvasóhoz és hallgatóhoz, ha rögtönzött nyelvrát veszünk. „Szentlecke” és „nyelvlecke” ezáltal összefügg.

Az igezakasz héber szava a *páska*. Pál Jézusról mint páskabarányról beszél (5,7). Az utolsó vacsora, amelyen a Mester testének megtöréséről és vérének kiontásáról szólt, rendhagyó páskavacsora volt. A külső keretek az Egyiptomból való szabadulásra évenként emlékező ben-sőséges ünnepet idézték: kovásztalan kenyeret ettek, az áldás kelyhét itták, keserű füveket fogyasztottak. Egyvalami hiányzott csak az asztalról: a páskabarány.

Mert az Jézus volt maga, aki néhány órával később valóban áldozattá vált.

Pál apostol gondolatmenete Izráel Egyiptomból való szabadulását idézi (amelyet e levél 10. fejezetében részletes párhuzamba is állít az úrvacsorával), és emlékezteti őket a kovásztalanság követelményére. Amikor Isten végre jelt adott népének a szabadulásra, akkor az asszonyoknak nem volt idejük tésztát keleszteni. Azóta minden ünnep előtt kitisztítják a romlandóságot jelképező kovászt a zsidó háztartásokból.

Az „*egész tésztát megkeleszti*” mondatrész a latinban így hangzik: „*totam masam corruptit*”. Húsvéti nyelvleckénk második szava ezért a latin *corrupto*. Azt jelenti, hogy elront, tönkretesz, átvitt értelemben pedig: megveszteget, rossz útra térít, elcsábít. Egyebek mellett olyan – sajnos! – ízig-vérig mai szavakban él tovább, mint a *korruptál* és a *korruptió*... Ezek nyomán korántsem tűnik nehéz

HÚSVÉT 2. NAPJA – ApCsel 10,34–43

A teremtetett egyház

A huszadik század harmincas éveiben a város peremén, elhagyott gyáruvvarok és szikárló tűzfalak között járva a költő mégis látja a kibontakozó életet: „Magadra ismersz? Itt a lelkek / egy megszerkesztett, szép, szilárd jövőt / oly üresen várnak, mint ahogy a telkek / köröskörül melán és komorlón / álmodoznak gyors zsbongást szövvő / magas házakról.” (József Attila: *Elégia*)

Az üres telkek magas házakról álmodoznak. A hiány mindig betöltésre vár. Talán ezért is formálták eleink úgy a börtönyt lemondással, élvezetek és öröмок elhagyásával, hogy a börtöi hiány várja a húsvéti beteljesedést. Ma is hallom itt-ott: börtben lemondok az édességről, a tévé-nézésről, hogy húsvétkor valamiképpen megéljem – még ha csak közvetett formákban is – az élet teljességének örömet. Mert a hiány mindig betöltésre vár.

Úgy látom, és a Szentírás példái is azt mutatják, hogy a feltámadás nem annak a hiánynak a betöltése, amelyet börtölésünkkel szoktunk kifejezni. Bár annyi-szor szenvedünk élethiányban, s meg is fogalmazódik bennünk, hogy „kell ott fenn egy ország” (*Zorán*), a feltámadás – legalábbis úgy, ahogy Jézus feltámadása mutatja – mégis hihetetlen, és ezért várni sem tudjuk.

Az emmausi tanítványok három forrásból is értesültek arról, hogy Jézus sírja üres, mégis „rest a szívük” elhinni azt, amiről angyalok tanúskodnak nekik.

Kornéliusz istenfélő ember volt, aki bizonyosan ismerte Isten igralmát és hűségét a szent iratokból. Mégis Pétert küldte hozzá az Úr, hogy a vártnál többet, egészen újat, a feltámadás örömhírét hirdesse neki. Mert a húsvét több, mint amit várunk, amit várni tudunk. A húsvét más, mint amit várunk, amit várni tudunk. A húsvét egészen új. Nemcsak akkor volt új, hanem ma is, sőt bennünk is.

Hogy mennyire új, azt mutatja Péter ige hirdetésének kezdete: „*Most kezdem igazán megérteni...*” Akár az emmausi tanítványoknak, akár Péternek mennyi régi, megszokott gondolatot, milyen megszilárdult világképet kellett levetniük ahhoz, hogy a húsvét békéltető örömevel találkozzanak! Mondhatnánk: nekünk is meg kell küzdenünk saját megcsontosodott képzeinkkel, szokásaikkal, elvárásainkkal ahhoz, hogy a feltámadás evangéliuma egybeköthessen minket.

Ezek a történetek azonban nem arról szólnak, hogy a tanítványok önmagukon fölülemelkedve befogadták a többi-

feladatnak ezen ige mai magyar valóság-ra való aktualizálása. Ahol tisztességtelen eszközökkel küzdenek, ott nem lehet áldás. A „*régi kovász*” legkisebb maradványa is tönkretethet sok jó és nemes ügyet, bizony még az egyházban is! Ha valóban a feltámadott Jézus követei akarunk lenni, akkor megalkuvás nélkül, te-tőtől talpig új életben kell, hogy járjunk.

Pál a régi kovász kitakarítását kéri a gyülekezettől. Az 5,7-ben szereplő görög szó nem annyira kitakarítást, hanem inkább *kitisztítást* jelent. Húsvéti nyelvleckénk görög szava ezért a *katarzis*, a megtisztulás. A magyar nyelvbe elsősorban a művészetek világából szűrődött be ez a fogalom: a dráma végén a néző katarzist él át, megtisztul. Nagypéntek és húsvét drámája is katarzissal járhat együtt. A régi kovász kitakarítása és az egyiptomi fogságból való szabadulás a mi esetünkben jelképesen értendő. Immár az egyház lett Isten vándorló népe, és a húsvét utáni közös-

HÚSVÉT ÜNNEPÉNEK IGÉJE

ségnek maga mögött kell hagynia minden pogányságot. Ebben az összefüggésben elgondolkodtató az is, hogy húsvéti szokásaink között mennyi pogány hagyomány él. Sekélyes hagyományörzés helyett akkor lehet igazán katartikus húsvétunk, ha az nem szakad el a nagypénteki drámától. A kovásztalanság az istentelen hagyományok és a régi bűnök elhagyását jelenti. Más szóval az új életben járást, a vallási, erkölcsi és hitbeli megújulást.

Rendhagyó nyelvleckénk célja annak felismerése, hogy húsvétkor Isten radikálisan újat kezdett a világban. Csakis ezért adódhat az egyház és minden hívő számára is új kezdet.

■ FABINY TAMÁS

Imádkozzunk! Kérünk, Istenünk, hogy az az új kezdet, amelyet húsvét jelent, valósággá legyen mindannyiunk életében. Övj meg minket minden romlástól és tisztátalanságtól. Ámen.

HÚSVÉTHÉTFŐ IGÉJE

ros peremén fekvő foghíjtelkek. Kívánja a beteljesedést. Kívánja, hogy azt, amiben ő részesült, amikor Jézus feltámadását megismerhette, minél többen megkaphassák. Ez a vágy nem magából ered. Jézus parancsa hat ebben a vágyban. Hiszen azoknak a keveseknek – az emmausi tanítványoknak, a jeruzsálemieknek s Péternek is – azért jelent meg, hogy róla bizonyosságot tegyenek.

Most itt az újságon keresztül is azért szólalok meg, mert a Feltámadott engem is megszólított, amikor bűneme bocsánatát adta, amikor abban az egészen újban részesített keresztségem által. S abban a reményben hangzik az ige hirdetés, hogy az olvasók családja, baráti köre is meghallja a Jézusról szóló tanúságot. A foghíjtelkek lassan megtelnek gyors zsbongást szövvő házakkal – az örök életnek örvendező közösséggel.

■ BENCZE ANDRÁS

Úr Jézus Krisztus! Áldunk téged, mert egyházat teremtetted. A semmiből hívtad életre ígéd által. Hirdetted ma is közöttünk az evangéliumot, hogy mennyei közösségedet – ha töredékesen is, de – megélhessük egyházad egységében. Ámen.

Krisztus feltámadt – Jézus, Megváltónk sírba szállt

► **Mint lapunk múlt heti számában „beharangoztuk” – e hasábkon ismét gyülekezeti énekeinkre irányítjuk a figyelmet. A rovatvezető számára külön öröm, hogy az ÉnekkincsTár első írása a keresztyénség legfontosabb ünnepén, húsvétkor jelenik meg.**

Húsvét ünnepének óegyházi evangéliuma a Márk szerinti feltámadástörténet (Mk 16,1–8). Epistolája 1Kor 5,6–8, melynek központi gondolata: „*Takarásátok ki a régi kovászt, hogy új tésztává legyetek, hiszen ti kovásztalanok vagytok, mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldoztatott.*” (7. vers)

Énekrundunk hűien tükrözi lutherá-nus voltunkat: húsvét graduáléneke Luther Márton munkája.

A *Christ lag in Todes Banden* – Jézus, Megváltónk sírba szállt (EÉ 215) – a legkorábbi énekeskönyvekben a következő címmel jelenik meg: „Ein Lobesang Christ ist erstanden gebessert” (a *Krisztus feltámadt* című dicséret javítva). Ez az elnevezés a német vallásos népdal történetének leg-régibb darabjára mutat. A *Christ ist erstan-den* keletkezése legalább a 12. századra nyúlik vissza; már a korai időkben né-mely helyen beleszövődött a liturgiába. A 15. században majd minden népies-egyházi alkalmon énekeltek; egyike a

leggyakrabban használt német egyházi énekeknek.

E néhány adat is mutatja, hogy a *Krisztus feltámadt* (EÉ 213) és a *Jézus, Megváltónk sírba szállt* története egymásból következik, így a kettőt együtt, párhuzamosan mutatjuk be az alábbiakban (még egy érv emellett: a *Krisztus feltámadt* a húsvét hajnali istentisztelet graduáléneke).

Legrégibb ránk maradt formájában a *Christ ist erstanden* egy versszakos (az általa ismert ének ismétlőjelig terjedő része); a reformáció korában kétsztrófás-refrénes változatban jelenik meg (ez a mai teljes versszakot jelenti).

A *Christ lag in Todes Banden* esetében Luther kibontotta, kibővítette a középkori dallamot. Ez már szövegében és dallamában is önálló alkotás, amely a – liturgiában a *Christ ist erstanden* előtt felhangzó – *Victimae paschali laudes* (magyarul GYLK 786) szekvenciából is felhasznál egyes motívumokat.

ÉNEKKINCSTÁR

Luther munkatársa, *Johann Walter* 1524-es énekeskönyvében két dór dallamvariáns közül. Az első változat valószínűleg Luthertől származik, a második, ma énekelt verziót pedig *Johann Walter* írta (és több szölamban meg is zenésítette).

Az ének hét versszaka erőteljes képekben tárja eléink Jézus Krisztus győztes küzdelmét a halállal (énekeskönyvünk *Túrmezei Erzsébettől* származó fordítása a 2. strófát nem közli). A halál eltűnt fullánkjának képe 1Kor 15,55-öt követi; az eredeti szövegben szereplő kovász- és a báránymotívum a cikk elején említett epistolára utal. A húsvéti tiszta bárány és a vér jele az ajtófélfán utalás a zsidó nép Egyiptomból való szabadulására is (2Móz 12,3–7). Krisztus mint húsvéti Bárány: az ének és az evangélium közpon-ti üzenete.

A művészi feldolgozások közül a legfontosabb *J. S. Bach* 4. kantátája. Ez a ko-

rai mű – Bachnál is ritkaságként – csak koralszöveget és -dallamot tartalmaz: egy rövid hangszeres tétel után mind a hét versszakot feldolgozza. A darab előképét megtaláljuk *J. Pachelbel* azonos című kantátájában.

Luther éneke már a legkorábbi magyar nyelvű kottás énekeskönyvben, *Gálszécsi István* töredékesen fennmaradt gyűjteményében (1536/38) megtalálható. Most a legjobb magyar verzióval, *Serédi János* fordításával kívánunk Olvasóinknak áldott ünnepet.

„Krisztus halál fogságába / adaték mi bűneinkért. / De ismét ím feltámadta / és mi nekünk életet nyert. / Ezen mi mind örvendjünk, / és Istennek hálát adjunk, / énekelvén, alleluja. Alleluja. // Ez ám a húsvéti Bárány, / kiről az Isten parancsolt, / ki keresztfának oltarán / buzgó szeretetben megsült. / Vére jegyzi szívünket, / halál ellen biztat minket, / hozzánk öldöklő nem térhet. / Alleluja. // Ez igaz húsvét ünnepben / ó kovásznak lenni nem kell, / ne éljünk régi bűnökben, / Krisztust kövessük új szívvel. / Ó lelkünkben táplálni, / hitünkben akar nyugodni, / halálból életre vinni. / Alleluja.” (*Eperjesi graduál* 1635, 330.1.5-7.)

■ ECSEDI SZUZSA

Nem a sokat, hanem az egészet

Virágvasárnapi János-passió a Deák téren

► **Van Gogh írta Péter apostol elhívásáról, hogy nem a sokat, hanem az egészet választotta, amikor hálóját odahagyva Jézust követte. Smidélisz Gábor lelkész idézte igehirdetésében ezt a gondolatot virágvasárnap, Bach János-passiójának Deák téri előadásán.**

Sokszerplős történet a passió, sokszerplős előadógárda kell Bach passióinak előadásához. A Lutheránia énekharagymányos nagyheti szolgálatának közreműködői sokféle zenei irányt képviseltek. Zádori Mária (szoprán) nemzetközileg elismert régizene-előadó, Schöck Atala hangját már a bayreuthi Wagner-előadások közönsége is ismeri. A János-passióban mindketten gyönyörűek és meggyőzőek voltak. Megyesi Zoltán (tenor) az

evangélista szerepét nemcsak deklamálta, hanem drámai erővel jelenítette meg. Holló Csaba (basszus), aki a kórusból lépett „eggyel előrébb”, ugyanilyen meggyőző erővel idézte elénk Pilátus alakját.

Berczelly István (bariton) Jézus szerepét egészen más felfogásban adta elő, öntörvényű hangja azonban éppen a Megváltó más – isteni – minőségét fejezte ki. A Lutherániából még soha senkit sem küldtek el azért, mert nem felel meg egy kényes zenei színvonalnak. Ezt azonban csak az tudja, aki ismeri a kórust, hallani csak annyit lehetett, hogy hetven-nyolcvan ember hihetetlen érzékenységgel fejezte ki a gyászt, a dühöt, az örömet és a bűnbánatot, ahogy Bach zenéje megkívánja.

A Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok és hangszeres szólisták a többéves együttműködésnek köszönhetően tökéletes partnerei voltak az énekeseknek. Ezt a sokféle indítást, zenei hátteret Kamp

Salamon karmester teológiailag és zeneileg is tudatos, professzionális munkája tette „egésszé”.

Minden művészet célja a katarzis, amely eredeti értelme szerint megtisztulást jelent. A passiótörténetnek számos katartikus pillanata van. Johann Sebastian Bach zenéje, az áriák és korálok szövegei, az elhangzott igehirdetés ezen a virágvasárnapon egymást erősítve tette a zenekedvelő közönséget gyülekeztette, hogy valóban megtisztulhasson a Megváltó szenvedése nyomán. Nem csengett üresen a zárókorál hitvallása: „Uram Jézus Krisztus, hallgass meg, téged akarlak dicsérni örökké!” Az élet megtalált teljességének, az „egésznek” a hitvallása ez.

Az evangélikus egyház tanítása szerint hitet csak a Szentlélek adhat. Köszönet mindazoknak, akik a Lélek munkatársai voltak ezen az estén.

■ KERTÉSZ BOTOND

Hídépítők

► Netrádiót kívánnak indítani tavasszal az Evangélikus Missziói Központ munkatársai, ezenkívül az úgynevezett missziói szórólapok könyv formában való megjelentetésére készülnek, és – egyebek mellett – tervezik, hogy közreadnak egy csokorra valót Szőkéné Bakay Beatrix ősgárdi evangélikus lelkész írásából. Elképzeléseikről március 13-án, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) Médiaszolgálatunk mint az evangélium tükre – bemutatkozás, értékelés, fórum címmel elindított sorozatának legutóbbi alkalmán hallhattak az érdeklődők Szeverényi János országos missziói lelkésztől. Az Országos Egyházi Iroda földszinti termében tartott együttléten Hulej Enikő lelkész a rádiómissziós munka irányelveiről szólt, dr. Léránt István pedig egyházunk Internet Munkacsoportjának szolgálatáról beszélt.

Az est alaphangját – mint mindig, most is – Isten ígéje adta: Szakács Tamás Mt 16,21–26 alapján tartott áhitatot. A felsőpetényi lelkész rövid elmélkedésében arra mutatott rá, hogy többnyire menekülni próbálunk mind Krisztus keresztségétől, mind a személyes kereszthordozástól...

A rádiómisszió munkáját ismertette Hulej Enikő kiemelte, hogy az éter hullámain olyan emberek szólaltatnak meg, akik tanúbizonyságot tesznek hitükről, emellett pedig arra törekednek, hogy olyan „világi” témákat, mint például az abortusz vagy az eutanázia, keresztény szempontból vegyenek górcső alá. Mindkét esetben fontos a hétköznapi, érthető

nyelvezet – hangsúlyozta a rádiómisszió munkatársa.

Szeverényi János magának a missziói központnak a működését, kazetta- és iratmisszióját, valamint a Híd evangélikus magazint mutatta be (képiünkön), utalva arra, hogy ezeken a médiumokon keresztül is a krisztusi üzenetet kívánják közvetíteni.

Dr. Böröcz Enikő lelkész, az Evangélikus Országos Levéltár tudományos munkatársa a missziói központ által kiadott Emlékezzünk régiekről – Scholz László visszaemlékezése életútjára című könyv apropóján először a közelmúlt egyháztörténetéről, illetve Scholz László lelkész munkásságáról tartott nagy ívű elő-

FOTO: SZADGAS ZSUZSANNA

adást, majd a Híd magazin legutóbbi lapszámát értékelte. Véleménye szerint a Híd nem mindig tud megfelelni annak a hármas kritériumnak, amelyet ő elengedhetlennek tart: hogy egyszerre legyen biblikus, reformátori és hitvalló.

Az est záróakkordjaként dr. Léránt István az Internet Munkacsoport tevékenységéről, egyházunknak a világhálón való megjelenéséről szólt röviden, bemutatva a Magyar protestáns panteont, az egyházi levelezőlistákat, valamint kerületi és gyülekezeti honlapokat.

Az EBBE legközelebb április 10-re várja az érdeklődőket, amikor a Lelkipásztor című evangélikus lelkészi szakfolyóirat és a Duna Televízió „mutatkozik be” dr. Szabóné Mátrai Marianna és dr. Fabiny Tamás jóvoltából.

■ G. ZS.

„A népszavazás eredménye válasz Balatonőszödre és a kormányzati politikára”

A népszavazás eredménye, amely a vizitdíj, a kórházi napidíj és a tandíj eltörlése mellett állt ki, messze túlmutat az éppen aktuális pénzügyi kérdéseken, s egyértelműen a balatonőszödi beszédnek és az azóta folytatott kormányzati politikának a következménye – nyilatkozta március 10-én a Magyar Távirati Irodának a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke.

A népszavazási eredményekben az is benne van, hogy háromszáz forintot szívesen takarít meg az ember, de azért a népszavazás részvételi arányaiban és egyértelmű állásfoglalásában jelentős „kritika és ítélet” van a kormányt illetően – fogalmazott Ittész János, aki egyúttal értetlenségének adott hangot amiatt, hogy a kormányzat a tandíj, a vizitdíj és a kórházi napidíj megszüntése miatti bevételkiesés kompenzációját nem látja kivitelezhetőnek. Szerinte ez nem akkora tétel, amely megrendítené a magyar költségvetést.

► Forrás: MTI

Evangelikus pályázatíró konferencia

A Magyarországi Evangélikus Egyháznak (MEE) mintegy húszmilliárd forint értékű fejlesztési elképzelése van, ebből tízmilliárd a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületre vonatkozik – mondta az MTI-nek Ittész János evangélikus elnök-püspök, beszámolva a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban tartott március 12-i evangélikus pályázatíró konferenciáról.

Amint a püspök elmondta, a tanácskozáson Szabó Zoltán, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség vezető programmenedzsere, Bogdányi Gábor, az MEE és Erdélyi Károly, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület pályázati felelőse tartott előadást az uniós források egyházi lehívásának lehetőségeiről. A referátumokban szó esett arról, hogy az egyház a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségen keresztül regionális és országos operatív programok keretében pályázhat műemlékvédelemre és városképfejlesztésre.

re, egészségügyi, iskolai és pedagógiai, valamint felnőttképzési feladatok ellátására. Az elnök-püspök kitért arra, hogy az evangélikus egyház ezeken a területeken intézményei révén jó eséllyel nyújthat be pályázatot; kiemelte a népfőiskolai jellegű oktatást és a szociális munkások képzését.

Az uniós keretre nemcsak országos egyházi és egyházkerületi intézmények, hanem egyházközségek is beadhatják pályázatukat, erre az országos vezetés ösztönzi is őket.

A révfülöpi konferenciára az MEE képviselői egyházi projektekből is érdeklő pályázatíró cégek vezetőit invitálták. Reményeik szerint hosszú távú kapcsolatot alakítanak ki velük, ugyanakkor ezeknek a vállalkozásoknak megfelelő biztonságot is nyújt az evangélikus egyház több évre szóló megbízása és kapcsolati tőkéje – említette Ittész János.

► MTI

Régi-új igazgató az evangélikus egyház Luther Kiadójának élén

A Magyarországi Evangélikus Egyház tizennégy tagú Országos Presbitériuma március 13-i ülésének napirendjén szerepelt egyebek mellett az MEE Luther Kiadójának igazgatói tisztségére érkezett pályázatok elbírálása. A fenntartói testület döntése értelmében a 2014 márciusáig tartó ciklusra a pályázók közül a kiadó korábbi igazgatója, Kendeh K. Péter kapott megbízást.

► Evangelikus Hírlevél

A félig megtett utak kudarca

Ha csak félig megtett utakról hallunk, akkor céljukat el nem ért próbálkozások, félútról való visszafordulások, nem kellően előkészített, nem kellő gondossággal megtervezett és ezért eleve kudarcra ítélt vállalkozások jutnak leginkább eszünkbe. Ilyenkor – ha mi vagyunk, akik kudarcot szenvedtek – gyakran hivatkozunk a körülmények kedvezőtlen összjátékára, mások értetlenségére vagy rosszindulatára, és ezen kívül is sokféleképpen és találekónyan mentegetjük magunkat. Csak ne kelljen bevallanunk, hogy kudarcunk oka éppen mi magunk vagyunk!

Persze egészen más a helyzet, ha mások sikertelenségéről értesülünk. Akkor nehezen találunk – ha egyáltalán keresünk – más magyarázatot a kudarcra, mint annak az ügyetlenségét, felelőtlenségét, gondatlanságát, akit olyan szíven ért, hogy vissza kellett fordulnia, vagy hajótörést szenvedett a cél előtt. De akár könnyen lelt kifogással mentegetjük magunkat, akár találekónyan kitalált indokkal hibáztatunk másokat, azt mindenki tudhatja, hogy a csak részben megjárt út nem visz célba bennünket!

Mostanában különösen is sok szó esik közöttünk ilyen félbehagyott, félbemaradt utakról – életünk legkülönfélébb összefüggéseiben. Zátönyra futott házasságok, sikertelen vállalkozások (és ezt a szót most a legtagább értelemben értem!), egyházunk életét feszültségek-

kel terhelő ügyes-bajos dolgaink tartoznak ide, de a sokak szerint félbemaradt vagy félig sikerült rendszerváltást is említhetném.

Nem tudok szabadulni attól a felismeréstől, hogy egy úttervet úgy is kudarcra lehet ítélni, ha az utat nem az elején kezdjük el, hanem minden erővel azon mesterkedünk – bármilyen abszurdnak tűnik is a gondolat –, hogy csak valahol a felénél vagy a háromnegyedénél kelljen belevágnunk. Talán azért, mert az út eleje különösen is nehéznek, kényelmetlennek, talán kínosnak is tűnik. Feltételezem, sejtí már a kedves olvasó, hogy ezekkel a gondolatokkal messze túljutottunk egy-egy konkrét eset feletti töprengésünk távlatain. Egész életünket, sorsunkat meghatározó kérdésekről van itt szó! Valóban itt az idő, hogy a lényegre térjék.

Hitünk és életünk fundamentumára, a kereszt evangéliumára gondolok. Lehet mondani, az örök téma foglalkoztat megint. Hát mikor, ha nem most, e szent napokban? Amikor – bocsánat a képtől – mintha valóban azon mesterkednének sokan, hogy csak az út felénél, esetleg csak a célegyenesben kelljen „beszállniuk”. Mintha hűsvét önmagában állna, mintha az Úr feltámadása a kereszt nélkül is lehetséges lett volna. Mintha az evangélisták, reformátoraink – és a lényegét jól értő művészek (festők és muzsikások) is a maguk eszközeivel

ÉGTÁJOLÓ

– nem erre emlékeztetnének bennünket újra és újra.

Kedves testvérek! Hűsvét, a keresztre feszített Jézus feltámasztásának ünnepe nem teszi feleslegessé, nem helyezi hatályon kívül a keresztet, hanem érvényt szerez neki! Hűsvétkor maga Isten mondott igent szent Fia áldozatára, és így tette nyilvánvalóvá, hogy az ő ártatlan szenvedéséért és haláláért van bűnbocsánat, és van szabadulás a halál hatalmából. A kereszt hűsvét nélkül tragédia, értelmetlen áldozat lenne, a hűsvét pedig a kereszt nélkül erőtlenség és üres tavaszünneppé silányulna.

Mindkét veszély nagy. Az is, hogy hűsvét misztériuma előtt zárva marad a szívünk, és az is, hogy hűsvét után kivetjük szívünkéből a „keresztől szóló beszéd”-et (iKor 1,18). Isten óvjon minket mindkettőtől! Ezért mondták az apostolok kezdetűl fogva egy lélegzetre: Jézus Krisztus „halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért” (Róm 4,25). Ezért és így igaz, amit egyik szép hűsvéti énekünkben így mondunk: „Nem sötét a ke-

resztfa már, / Hűsvét után fényárban áll.” (EÉ 219,4)

Sohasem volt és ma sem természetes és magától értődő ez a keresztről szóló beszéd. Mégsem – még hűsvétkor sem – hallgathatjuk el, mert a kereszt koordináta-rendszerével maga Isten adott új értéket minden ember életének és új értékrendet az értékválságba került emberiségnek.

Az utak a keresztnél elválnak... Mindegy ott váltak el. Már akkor is, amikor még csak beszélt róla a Mester. Amikor még csak tanítványait készítette elő mindarra, ami reá vár, s amivel tanítványainak is számolniuk kell. Türelmes szeretettel, felelős szeretettel és – milyen sokszor! – meg nem értett szeretettel tanította, oktatta őket. Ott válnak el az utak, ahol az egyik megtépi köntösét, és megbotránkozik; a másik gúnyolódik, és a józan észre vagy ideákra hivatkozik; a harmadik meg így szól: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor előjössz királyságodba.” (Lk 23,42) Igen, a kereszt elválaszt.

Jézus Krisztus keresztre ugyanakkor összeköt. Sziklák és szívek indulnak, válaszfalak omolnak. A kereszt alatt kéz kézre, szív szívre talál. Isten bennünket kereső szeretete eléri szívünket. Önző életünket mások felé nyitja, bűneink bilincseit leoldja, szeretetével szeretetre indít.

Aki nem járta meg a kereszthez vezető utat, nem leli, nem lelheti meg a hűsvéti utat sem.

Ez Isten rendje. S ha az elején – egészen konkrét példákra utalva – a félig bejárt utak kudarcát említettem, hadd fejezzem is be ezzel. Számomra nem kétséges, hogy ezért nem tudtunk maradéktalanul élni a külső szabadság Istentől felkínált ajándékával sem, és ezért hordozzuk az elmérgesedett, évtizedes, adott és kapott sebek nyomorúságait, és ezért mérgezi egyházi és nemzeti közéletünket a bizalmatlanság, mert a múltat végképp eltörlő, lezárni – valóban múlttá tenni – csak neki van hatalma.

A hűsvéti örömhír igazságáról, a feltámadás valóságáról egyedül csak a kereszt Gazdája, a feltámadott Úr győzheti meg szívünket. Keresztény hitünk is az ő ajándéka, azt senki emberfia nem szíthhatja fel sem a maga, sem mások szívében. De Jézus Urunk megígérte, hogy ha róla szólunk, ő maga szól általunk; ezért hirdetjük „a diadalmas szent kereszt” (EÉ 189,6) evangéliumát.

Ittész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Megemlékezés a szabadságharc hőseiről Alsószeliben

Március 15-én Alsószeliben is – ahogyan sok más szlovákiai magyarlakta településen – megemlékeztek az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseiről. A koszorúzásokkal és ünnepi műsorral egybekött tiszteletadás a Csemadok helyi alapszervezetének, valamint a község önkormányzatának a szervezésé-

ben folyt egymás után két helyszínen: a helyi temetőben kisbirci *Rázgha József* honvéd százados (*Rázgha Pál* volt pozsonyi evangélikus lelkész testvére) sírjánál, ezt követően pedig az 1947-es kitelepítések idején kalandos körülmények között megmenekített millenniumi emlékmű előtt.

Az evangélikus gyülekezet tagjai a temetőben énekkel és imádsággal emlékeztek meg a szabadságharcban részt vevő hősekről. Nagy Olivér evangélikus lelkész igehirdetésében kiemelte: „A megalkuvás helyett hitünket és anyanyelvünket bátran vállalva, de szélsőségektől mentesen kell ünnepelni Szlovákiában is.”

A temetőben – miként minden évben – jelen volt Rázgha Pál ükunokája, *Slabony Márta*, aki a család nevében köszönetet mondott az ünnepségek közreműködőinek. Az ünnepi beszédek és a koszorúzás után mindkét helyszínen a *Himnusz* eléneklésével zárult a megemlékezés.

A hagyományoktól eltérően az ünnepségen ezúttal nem vett részt sem a Magyar Köztársaság nagykövetségének, sem a Magyar Koalíció Pártjának hivatalos küldötte.

■ –Y–R

Ökumenikus gyász

„Az Egyházak Világtanácsa és az ökumenikus mozgalom egy rendkívüli személyiséget, a látások emberét veszítette el, azt, akiben nagy szenvedély lobogott a földi élet jövőjéért és azért a látható egyházért, amely Krisztus hívása iránti hitben egyesül” – fogalmazott *Samuel Kobia* lelkész, az Egyházak Világtanácsának főtítkára. Szavaival az élete 81. esztendejében, március 11-én elhunyt tudós református teológusra, *dr. Lukas Vischer* professzorra emlékezett.

Vischer fiatalon, már 1961-ben bekapcsolódott az ökumenikus mozgalomba. Az Újdelhiben 1961-ben megtartott világgyűlésen a stáb felelős tagja volt. A II. vatikáni zsinaton megfigyelőként vett részt, s egyik létrehívója volt annak a munkacsoportnak, amelynek feladata az EVT és a római katolikus egyház közötti kapcsolatok előmozdítása. Ennek a vegyes bizottságnak az egyik titkára volt.

Az EVT Hit- és Egyházszervezet Bizottságának 1966–1979 között volt igazgatója. Sok tanulmányt készített elő a keresztségről, az úrvacsoráról és a lelke-

szi szolgálatról. Az után is nagy hatással volt az ökumenikus mozgalomra, hogy az EVT-ben végzett munkájával 1979-ben felhagyott.

Lukas Vischer teológiát Bazelben, Strasbourgban, Göttingenben és Oxfordban tanult. Doktorátusát Bazelben *Oscar Cullmann* újszövetséges professzornál szerezte meg 1952-ben. Nagy hatással volt teológiai gondolkodására a bázeli egyetemen *Karl Barth* és *Eduard Thurneysen*. 1980-tól a berni egyetem teológiai fakultásának ökumenikus teológiai tanszékén volt rendkívüli professzor, 1982 óta a Református Világszövetség Teológiai Osztályának vezetője.

Jelentős munkái közül is kiemelkedik az a gyűjtemény, amelybe *Református bizonyosságtétel ma* címen válogatta a világ különböző kontinensein élő reformátusok legújabb hitvallásait, s kommentárjaival látta el őket. (*A Kálvin Kiadó is megjelentette a református világcsaláddal és Kálvin örökségével foglalkozó nagyobb szabású tanulmányait füzetek formájában.*)

► Forrás: Pax News

Elhunyt Chiara Lubich, a Fokoláre Mozgalom alapítója

Súlyos betegség következtében elhunyt *Chiara Lubich*, az egyik legnagyobb laikus katolikus lelkiségi mozgalom, a Fokoláre alapítója. A nyolcvannyolc éves hölgyet március 14-én, pénteken a Róma melletti Rocca di Papa városkában lévő otthonában érte a halál.

A második világháború pusztításai hatására 1943-ban alapította mozgalmát, amely a keresztény értékek erősítését, az ökumenikus és a katolikus egyházon belüli párbeszédet tűzte ki célul. A szervezet – neve azt jelenti: „tűzhely” – ma már száznyolcvankét országban van jelen, és több mint száznegyvenezer tagot számlál. Időközben más keresztény egyházak és más vallások hívei, sőt nem hívók is csatlakoztak hozzá.

Chiara Lubich számtalan nemzetközi díjat kapott, köztük az UNESCO díját a békére nevelésért 1996-ban és az Európa Tanács emberi jogi díját 1998-ban.

Lapzártánk után, március 18-án vesznek tőle végső búcsút Rómában, a falakon kívüli Szent Pál-bazilikában. A Fokoláre Mozgalom Nemzetközi Központjában, Rocca di Papában elhelyezett ravatalánál (eltemetni is e központ kápolnájában fogják) ezrek rótták le kegyeletüket, köztük Rylko bíboros, a Világiak Pápai Tanácsának elnöke, valamint

több egyházi mozgalom és közösség vezetője. Szülővárosában, Trentóban a polgármester városi gyászt hirdetett. Részvétet nyilvánított többek között *Giorgio Napolitano* olasz köztársasági elnök és *Bagnasco* bíboros, az olasz püspöki konferencia elnöke is.

„Mély megrendüléssel vettem hírért Chiara halálának hosszú és termékeny élete végén, melyet az elhagyott Jézus iránti fáradhatatlan szeretete jellemezett” – e szavakkal kezdődik XVI. *Benedek* pápa 14-én reggel keltezett távirata.

Múlt szombaton Budapesten, a káposztásmegyeri Szentháromság-plébániatemplomban szentmisét mutatott be Chiara Lubichért *dr. Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke. Rajta kívül résztvevőket fejezték ki Magyarországról Chiara Lubich elhunytja alkalmából – többek között – *D. Szebik Imre* nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, *Harach Péter*, az Országgyűlés alelnöke, *dr. Semjén Zsolt*, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke, valamint a társadalmi és az egyházi élet személyiségei, egyházi mozgalmak és közösségek vezetői.

► Forrás: MTI/Magyar Kurír

Evangelikus lelkész lett a hét embere

Kutyey Pál Albert békéscsabai kitiüntetései

A március 15-ei városi ünnepség keretében vette át a *Békéscsabáért* kitiüntetést *Kutyey Pál Albert*. A békéscsabai gyülekezet erzsébethelyi templomában szolgáló lelkész hetvenedik születésnapjához közeledve a harmincöt éve a városban végzett munkájáért részesült a díjban. A *Békéscsabáért* kitiüntetés annak a személynek vagy közösségnek adományozható, aki vagy amely a megyeszékhelyért maradandót alkotott, illetve kiemelkedő tevékenységet végzett. A díjból évente mindössze egy adható át; az oklevél mellé pénzjutalmat és *Békéscsabáért* felirattal ellátott gyűrűt kap a kitiüntetett.

Kutyey Pál Albert 1938-ban született Tótkomlóson, 1964-ben avatták lelkésszé. Orosházi, majd ambrózfalvi szolgálatát követően 1973-ban került Békéscsabára. Lelkészi szolgálata alatt újult meg az erzsébethelyi templom, és épült fel a mellette álló gyülekezeti ház, mely az egész városrész közösségi életében

meghatározó szerepet tölt be. Folyamatosan dolgozott az általa vezetett szertetőthön bővítésén és korszerűsítésén, mely ma már ötven idős ember otthona.

A városi közgyűlés a díjjal azt is elismerte, hogy Kutyey Pál Albert lelkészi tevékenységén túl is aktív közéleti szerepet vállalt: tizenhat éven keresztül képviselte a békéscsabai lakosokat és a szlovák kisebbséget a helyi képviselő-testületben, valamint tagja volt az Országos Szlovák Kisebbségi Önkormányzatnak is. Város- és országszerte a szlovák nyelv és hagyományok őrzőjeként és ápolójaként ismerik.

A közeljövőben nyugdíjba vonuló lelkész munkáját a nemzeti ünnephez közeledve a megyei sajtó is elismerte: a *Békés Megyei Hírlap* című napilap és a *Beol.hu* internetes portál március 14-én a hét emberévé választotta és terjedelmes interjúban mutatta be Kutyey Pál Albertet.

■ L. J. Cs.

FOTO: IFJ. KUTYEI PÁL

Formáld te is a világot!

Nagyszabású szemléletformáló akciót indított a MÖSZ hazai középiskolákban

► Az Európai Unió támogatásával indított országos szemléletformáló programot a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ). A kétéves program célja, hogy felhívja a középiskolai tanárok és diákjaik figyelmét a magyar közoktatásban háttérbe szoruló, ám mindannyiunk közös jövőjét befolyásoló globális problémákra.

A programot elindító eseményként a MÖSZ február 15-én sajtótájékoztatót tartott a Protestáns Fórum Hold utcai konferencia-központjában. A nemzetközi együttműködésben zajló program részleteiről, céljáról, fontosabb eseményeiről, a megvalósítás módjáról *dr. Lévai Anikó* és *Kovács „Kokó” István*, a segélyszervezet jószolgálati nagykövetei, *dr. Harmati Béla* nyugalmazott evangélikus püspök, a MÖSZ alapítványának elnöke, az egyházi világszervezetek témához kapcsolódó tevékenységének szakértője, *Riitta Swan*, Finnország magyarországi nagykövetségének követtanácsos asszonya és *Vesa Hakkinen*, a Finn ChurchAid elnevezésű finn segélyszervezet szakértője számolt be. A tájékoztatót *Lehel László*, a segélyszervezet igazgatója nyitotta meg.

A nyilvános megnyitó után az ország legkülönbözőbb részeiről érkezett tanárok számára az esemény szakmai fórummá alakult át, amelyen megismerkedhettek a program további részleteivel, a globális nevelés koncepciójával, eszközeivel és a finn oktatásban betöltött szerepével. A műhelymunka vezetője és előadója a téma finn szakértője, *Vesa Hakkinen* volt.

A mai középiskolások generációja formálja a 21. századot

A szemléletformáló akció olyan, a mai tizenévesek számára életbe vágó kérdésekre hívja fel a figyelmet, mint a fejlődő országoknak a miénkkel egyre jobban

összefonódó sorsa, ivóvízkészleteink rohamos fogyása, az AIDS, a szegénység vagy épp a globális felmelegedés hatásai.

Az Európai Unió fontosnak tartja, hogy az újonnan csatlakozott országok polgárai – felismervén a fejlett világ felelősségét – tudatosan és aktívan vegyenek részt a világ egészét érintő problémák leküzdésében. A „Formáld te is a világot!” jelmonddal induló program a tizenéveseket mint a 21. század formálóit szólítja meg, hívja együtt gondolkodásra.

Nemzetközi partnerrel – több évtizedes tapasztalat a globális nevelésben

A szemléletformáló programra kiírt uniós pályázat nyertese, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet nemcsak a határon túli magyarság, hanem számos, a világ legkritikusabb pontjain (közel harminc országban, mint például Afganisztán, Csceszenföld, Sri Lanka, Palesztina) végzett humanitárius és fejlesztési munkájával vívott ki elismerést nemzetközi és hazai téren egyaránt. A külügyminisztérium, az Európai Unió, illetve különböző nemzetközi szervezetek partnereként jelenleg is több nagyszabású fejlesztési projektben részt vevő segélyszervezet maga is stratégiai fontosságúnak tartja a hazai fiatalok tájékoztatását.

A szervezet szűkebb körben eddig is végzett szemléletformáló tevékenységet, ám a most induló programban az unió támogatásával a diákok minden eddiginél nagyobb tömegeit érheti el,

ivóvízkészlete, a fejlődő országokbeli szegénység, egészségügy és oktatás. A pályázóknak a kisfilmekkel e négy témakör egyikét kellett feldolgozniuk öt-tíz percben, illetve összefüggéseket kereshettek köztük.

A pályázat első helyezettjei a Budapest XI. kerületi *Petőfi Sándor Általános Iskola és Gimnázium* diákjai lettek. Nyereményüket, egy digitális videokamerát *Lehel Lászlótól*, a segélyszervezet igazgatójától vehették át a március 13-án tartott ünnepélyes díjátadó keretében. A második díjat a *Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium* tanulói kapták.

A videofilm-készítő verseny meghirdetésével párhuzamosan – a társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás elmélyítése érdekében – a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet peda-

mintegy ötven, az ország különböző pontjairól kiválasztott középiskola bevonásával.

Szemléletformáló tevékenységében a MÖSZ fontos szerepet szán az alapítói között is megtalálható protestáns egyházaknak, amelyek kiterjedt ifjúsági munkájukkal, rendezvényeikkel lehetőséget nyújthatnak a fiatalok még szélesebb körének elérésére. A két év során egymást követő rendezvények, kiadványok nemzetközi színvonalára a segélyszervezet szakmai partnere, a Finn ChurchAid a biztosíték, mely a világ legjobbnak tartott oktatási rendszerében több évtizede foglalkozik globális neveléssel.

Széles spektrumú ismeretátadás

A program keretében a segélyszervezet tanároknak és diákoknak szóló továbbképzéseket, tanulmányi versenyt és fesztiválokat szervez, valamint ez év második felében vándorkiállítását indít útnak a részt vevő iskolákban. Az interaktív kiállítás afganisztáni diákok fotóinak segítségével, valamint multimédiás eszközökkel szembeesíti a magyar diákokat távoli kortársaik életkörülményeivel. A legjobb képeket a hazai helyszíneken kívül finn középiskolákban is kiállítják.

A rendezvények mellett az üzenetek kommunikálásában fontos szerephez jut az internet. Már megkezdődtek egy olyan világhálós portál elkészítésének munkálatai, mely az érdeklődő diákok számára tartalmaz majd a globális problémákhoz kapcsolódó érdekességeket és olvasnivalókat, továbbá ingyenesen letölthető lesz erről az oldalról egy, a program keretében készülő, oktató célzatú számítógépes játék is. A készülő honlap mindemellett korszerű tanítási segédanyagok tárháza kíván lenni a tanárok számára.

■ IFJ. Kis BOÁZ

gógusokat és a diákokat egyaránt megszólító, a globális nevelés alapfogalmait ismertető kiadványt, a millenniumi fejlesztési célokat megjelenítő plakátsorozatot, illetve egy további ismereteket átadó, interaktív platformként szolgáló weboldalt készített: www.globalisneveles.hu. A szemléletformáló program részét képezik továbbá a tanárok és diákok számára rendezett képzések, konferenciák, s ennek köszönhető az afganisztáni Samarkandyan település *Petőfi Sándor* elnevezett iskolája és a hazai *Petőfi-iskolák* között kialakult testvérkapcsolat is.

A program az Ausztriai Fejlesztési Ügynökségnek (Austrian Development Cooperation) és a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának a támogatásával jött létre.

Állandóan megújulni

Villáminterjú Tar Jánosné gimnáziumigazgatóval

► Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc 160. évfordulója alkalmából az oktatási és kulturális miniszter március 14-én állami kitüntetésekkel adott át az oktatás és a kultúra területén kimagasló tevékenységet végzőknek. A kitüntetettek között volt Tar Jánosné, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium igazgatója, aki munkásságáért és az alapításának kétszázadik évfordulóját tavaly ünneplő intézmény felelős vezetéséért a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét vehette át – Sólyom László köztársasági elnök megbízásából – Hiller Istvántól. Az igazgatónővel a szépművészeti múzeumbeli díjátadó ünnepség után beszélgettünk.

– Hogyan élte meg, hogy mostantól a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje birtokosának mondhatja magát?

– Tavaly az intézményt tüntették ki; úgy gondolom, ez mindannyiunknak nagyon fontos volt, és nagy megtiszteltetést jelentett. Akkor az is nagy öröm volt számomra, hogy átvehettem az iskola által alapított aranyplakettet. Az idei esztendő annyiban más, hogy most az én munkámat ismerték el egy rangos kitüntetéssel. Az öröm és a megtiszteltetés mellett ez nagy súllyal nehezedik rám. Ez alatt azt értem, hogy

az érdemkereszt még nagyobb odafigyelésre és odaadásra, a kollégáimmal való még szorosabb munkakapcsolatra ösztönöz.

– Utóbbira már csak azért is szükség van, mert épp a 2006/2007-es tanévben vezették be a kompetenciaalapú oktatási projektet.

Hiller István miniszter gratulál Tar Jánosné iskolaigazgatónak a díjátadó ünnepségen

FOTO: NAGY BENCE

– A múlt tanévben elkezdett munka 2008. január 22-én sikerrel zárult; konferenciát rendeztünk, melyre az ország minden tájáról érkeztek résztvevők. Természetesen a pályázathoz kapcsolódó projekt lezárása után mi magunkénak érezzük a kompetenciaalapú oktatás módszereinek alkalmazását, és azt tovább folytatjuk.

– Milyen újdonságokat tartogatott az idei tanév?

– Már több esztendeje foglalkozunk részképességzavarokkal küzdő és hallásérült diákokkal is, ám idén még tudatosabban fordultunk a sajátos nevelési igényű tanuló felé. Ez azt jelenti, hogy a tantestület tagjai tréningeken, továbbképzéseken vettek részt, a szaktanárok az érintett tanulókat egyéni fejlesztési tervekkel segítik abban, hogy eleget tudjanak tenni feladatuknak.

Új kezdeményezés az úgynevezett elektronikus napló is. Az egyéni beléptető rendszerű, titkos kóddal működő naplót az evangélikus gimnáziumok közül rajtunk kívül még csak a békéscsabai gimnáziumban használják. Ez egy új és érdekes ötlet, úgy érzem, érdemes volt kipróbálni.

Ezzel és minden új elképzeléssel azoknak a céloknak szeretnénk megfelelni, amelyeket pedagógus elődeink már 1806-ban kitűztek maguk elé: a legújabb ismereteket kívánták átadni a tanulóknak, korszerű módszerekkel és eszközökkel. Ma is ez a teendőnk.

■ GAZSU

Bach közelében

► Johann Sebastian Bach h-moll miséjének előadásával március 7-én véget ért a 2007/2008-as szezonban Bach közelében címmel megrendezett családi hangversenysorozat. Az ötlet és a megvalósítás egyaránt nagy bölcsességre és fantáziára vall a Budapesti Vonósok kamaraegyüttese – művészeti vezetői: Bánfalvy Béla és Botvay Károly – és Kamp Salamon karnagy részéről. Adva voltak a remek, vállalkozó szellemű előadók (a szólistákat, a zenekart és az énekkarokat mind – így a Lutherániát is – ideértve), a Bach-specialista házigazda személye, valamint a rendezők lelkesedésén kívül az alkalmi helyszínek (a Szent Margit Gimnázium és a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium díszterme); mindezek együttesen álltak jól azért, hogy a rendezvény formája és tartalma ne legyen mindennapos.

Az első három alkalommal a műsorra tűzött egy-egy Bach-kantáta megszólaltatása előtt Kamp Salamon ismertetőit hallhatták a jelenlévők. A megidézett zeneszerzőhöz méltó szerény keretek között zajlottak az előadások: minden szereplő különösebb hivalkodás nélkül tudása és művészete legjavát nyújtotta, miközben folytonosan a „csak itt és most” érzete lengte be a termet. Szó sem volt az ifúság látványos koncertterembe csalogatásáról, ám kaphattak közérthető zenei magyarázatokat, találó képzetársításokat szöveg és kifejező zene között és mindehhez jól körvonalazott, kiragadott hangzó illusztrációkat. Kamp Salamon sziklaszilárd meggyőződéssel tartotta magát a címben megfogalmazott célkitűzéshez: valóban Bachhoz magához akart bennünket közelebb vinni. Ezért érzékeltette nagy komolysággal a 18. századi szerző evangéliumhoz és választott költött szövegéhez való viszonyulását és aktualitásából mit sem veszítő keresztény hitvallását.

Vannak a zeneirodalomnak remekművei, melyeket ünnep meghallgatni, melyeket nem hallgat nyakra-főre az ember; különös tekintettel fajsúlyosságukra és nagy terjedelmükre. Sokszorosan ünnep az ilyenek élő megszólaltatása, hiszen az előadók személyes jelenléte, művészi és emberi kisugárása, a valóságos akusztika, a megteremtett hangzó szféra és a befogadó pillanatnyi lelkiállapota olyan kivételes együttállást eredményez, amelyet a színvonalas cédfelvételek arzenálja sem képes helyettesíteni. E sorok írója nem több mint néhány ünnepszámba menő h-moll mise hangversenyre emlékezik vissza; mostantól köztük lesz ez a 2008. március 7-i is.

„Egyszer az életben a h-moll misét muszáj!” – írja névtelenül valaki a világ-

hálón, valószínűleg efféle ünnepre vágyva. Johann Sebastian Bach monumentális misealkotása majdnem háromszáz év után sem veszített semmit vonzerejéből. Az 1733-as Missa Kyriéje és Glóriája Bach ambiciózus törekvéseinek és látóköre spektrumának köszönhetően minden bizonnyal túlszárnyalta a kor hasonló kompozícióit, és – jóllehet akiknek szánta, inkább fektették, mintsem kultiválták volna – ökümenikus jellege folytán két felekezet egyházzenéjében is helyet követelt magának. A Missa kécsei, ésszerű indítékokkal alig magyarázható kiegészítése – szerzője a halála előtti években dolgozott rajta – tetőzte be azután a korábbi kezdeményeket. Bach csodás foglalatba helyezte énekes templomi muzsikájának és mély hittel átitatott teológikus gondolatvilágának ékköveit.

A Pécsi Egyetemi Kórus és a Budapesti Vonósok Kamp Salamon vezényelte zeneakadémiai h-moll mise előadása, úgy vélem, azért jelentős, mert képes volt egyrészt újonnan és újra a nagy mű vonzáskörébe szippantani sokakat, másrészt megajándékozni azzal a nem csekély élmennyel, amit a Bach által zenébe kódolt gondolati és érzelmi gazdagság megragadhatóvá, átélhetővé tétele jelent.

A kórus oroszlánrészt vállalt a mise megszólaltatásában, és nem csak a kórustételek feltűnő túlsúlya miatt. A Kamp Salamon szándéka szerint összeegyeztetve fejlesztendő Pécsi Egyetemi Kórus nem tetszelgett a profi együttes pozában; hamvasan megilletődötten állt a Zeneakadémia pódiumán, időnként heroikusan küzdve az intonációs nehézségekkel. De ne feledjük, Lipcsében maga Bach sem profikkal dolgozott hétről hétre! Az énekesek számára rendkívüli követelményeket támasztó szólamok –

mint például a Gloria Cum Sancto tételében – ez alkalommal óhatatlanul a kortól független előadói hitel érzetét keltették. Látni lehetett, amint a nagy Johann Sebastian remekműve egyenesen a fizikumon keresztül hatol a fiatalok szívéhez és fejéhez, és teljesíti be küldetését. A kórus a karnagyára olyannyira jellemző precíz szövegkiejtéssel, megformálással, tagolással, szinte végtelen plaszticitással szolgáltatta meg a rábízottakat. Így történhetett, hogy főszereplőjévé lépett elő a kezdet kezdetén a Kyriének, hátterbe szorítva az éppen akkor érthetetlenül visszafogottan, akcentusok nélkül játszó vonósegyüttest.

Úgy tűnt, mintha Kamp Salamon keze intésére elenyészne valamennyi, a tolmácsolást amúgy itt-ott meg-megzavarni képes apró visszasság. Bekövetkezik a csoda, amiért végső soron Bach a felelős, hiszen oly nyilvánvalóan hallatszik, hogy ez az, amit elképzelt, ez az, amire vágyott. Az Et in terra (És a földön békesség) alatt a föld közelíteni kezd az ég felé; a Domine Deus duettje – Zádori Mária és Megyesi Zoltán makulátlan szólója – mögött a fuvołaszóló frázisai örömtől repkednek; a Miserere (Irgalmazz nekünk) letargiájából pedig csak egyetlen menekvés lehetséges. A Credo hatalmas íve megrendítően fogja össze az Et incarnatus (Megtestesült), a Crucifixus (Keresztre feszítették), a Resurrexit (Föltámadott) misztériumait. A végére marad azonban az apokaliptikus látomás: az Et exspecto resurrectionem mortuorum (Várom a holtak feltámadását) kijelentése a földi halandó fogalmai szerint siralomvölgy, de krisztusi perspektívából diadal; s ha Bach megkomponálásában helyet kap e kontraszt, most egyenesen elementáris erővel hat, szinte földhöz vágja az embert.

A korhű előadásokat idéző óvakodás az előtérbe tolokodástól látszólag hangszeresek és énekes szólisták technikai problémája. Túlnőtt azonban önmagán, amikor az Agnusban (Isten Báránya) a vibratomeses hegedűjátékhoz az alt szólista (Meláth Andrea) jó arányban kimért puritánsága társult, s néhány lélegzetelállító pillanatra a hang szinte önmaga tagadásává, csenddé változott. Következhettett-e ezután más, mint a lakonikusan ható Dona

Zenepedagógusi díj az evangélikus festőművésznek

► Kiemelkedő zenetudományi, zenekritikai és zenei ismeretterjesztő tevékenysége elismeréseként dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter Szabolcsi Bence-díjat adományozott Réti Zoltán nyugalmazott zeneiskolai igazgatónak. Az evangélikus művészt az 1848-as forradalom és szabadságharc százhatvanadik évfordulója alkalmából március 14-én a Szépművészeti Múzeumban rendezett ünnepi díjátadót követően kerestük meg.

– Ha valaki az interneten bukkan rá az Ön nevére, akkor Réti Zoltán személyében festő- és grafikusművészt ismerhet meg. Nemzeti ünnepünk alkalmából azonban zenetudományi, zenekritikai és zenei ismeretterjesztő munkásságának elismeréseként vehetett át díjat...

– Pedig zenetanári oklevelemet már 1953-ban megkaptam, és csak ez után, 1969-ben fejeztem be a Magyar Képzőművészeti Főiskolát... A zene számomra éppolyan fontos, mint a festészet, a két művészeti ág mindig is jól megfért egymás mellett az életemben.

– Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy szülővárosában, Balassagyarmaton zeneiskolát alapított és igazgatott, és mellette számos tárlata is volt.

– Valóban. Zenei kutatásaim legnagyobb része Rózsavölgyi Márkra irányult. Róla szóló könyvem először 1975-ben látott napvilágot a Zeneműkiadó Vállalat gondozásában; ez a kötet később névódját is kapott. Átdolgozott, bővített kiadását 2001-ben az Athenaeum Kiadó jelentette meg. Ezért is lepett meg, hogy zenei munkásságom miatt épp most tüntettek ki, de természetesen nagyon örülök az elismerésnek.

– A Rózsavölgyi-biográfia a múlt. Most mivel foglalkozik Réti Zoltán?

– Tájképeket és portrékat festek, emellett – Madách Imre Mózes című drámája alapján – készülök tizedik album kiadására.

■ – GAZDAG –

A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (polgári tagozat) kitüntetést vehette át március 15-én a Parlamentben Schéner Mihály Kossuth-díjas képzőművész, kiváló művész a kortárs magyar képzőművészet minden ágában maradandót alkotó munkásságáért. Lapunk legutóbb nyolcvanötödik születésnapja alkalmából készített kollázsinterjút az evangélikus művésszel, amikor az idős mester – hatvanesztendő művészi pályafutása elismeréseként – a parlament arany emlékérmét vehette át az Országgyűlés elnökétől, Szili Katalintól. (A beszélgetés – Színpompás születésnap címmel – az Evangélikus Élet 2008. évi harmadik számában olvasható.)

Szótt szépség és szeretet

Polgár Rózsa kiállítása Gödöllőn

► A kárpitművészet egy-egy jelentős egyéniségét szándékozik bemutatni évente az Élő gobelin címet viselő kiállításorozat a gödöllői királyi kastélyban. A sorozat első állomása Polgár Rózsa Kossuth-díjas kárpitművész önálló kiállítása, amely március 11-én nyílt meg a gödöllői tavaszi napok keretében.

„Szeretnénk, ha a település a fővárossal egyenrangú kulturális központtá válhatna, és ezáltal nemcsak Budapesten, hanem itt is helyet kaphatna az igényes

vész, a sorozat megálmodója és kurátora. Emlékeztetett arra, hogy a neves gödöllői művésztelep elismertségéhez nagyban hozzájárult a keretében működő szövetség, illetve a tavaly százesztendő „gödöllői szőnyeg”.

Fitz Péter művészettörténész, a Fővárosi Képtár igazgatója úgy fogalmazott, hogy a művésznő olyan „jelentéktelen tárgyakat” is, mint például egy takaró, könyv vagy zsebkendő, közel tud hozni a szemlélőhöz; alkotásaiban személyessé teszi őket, értelmet, érzelmet, többletjelentést adva nekik. Ezáltal óhatatlanul is megérinti nézőit, „melengetve testüket, lelküket”.

A művésznő kiállításának látogatói

művészet minden formája, mint amilyen például Polgár Rózsa kiállítása is, amely az égiek adta erőt közvetíti, hat a lélekre és a szívre” – hangsúlyozta a kastély dísztermében tartott megnyitón dr. Gémesi György, Gödöllő polgármestere.

Hogy a kárpitművészet nemcsak létezett, hanem létezik és létezni is fog, azt mi sem bizonyítja jobban, mint ez a tárlat – emelte ki Ramsey Flóra kárpitmű-

A megnyitó végeztével Polgár Rózsa átvette „meglepetésajándékát”, a Gáti Gábor szobrászművész alkotta bronzplakettet; ezt az Élő gobelin sorozatban kiállító minden művész megkapja majd.

A kiállítás április 13-ig tekinthető meg a gödöllői királyi kastély Lónyai- és Lovas-termében hétfő kivételével 10 és 17 óra között. Bővebb információ a www.kiralyikastely.hu oldalon.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

A SZERZŐ FELVÉTELE

Deutsche Anlage

Zusammengestellt von
ZSUZSANNA GAZDAG

Wenn nach solchen Toden das Leben zurückkehrt

Offenbarung 1,18

Mir fallen zu Ostern viele Situationen und Gespräche ein. Osternächte und Osterfeuer. Auch schlecht besuchte, noch kalte Kirchen in kleinen Dörfern. Hilflosigkeit im Umgang mit der Auferstehung. Fragen von Schülern im Religionsunterricht. Das ist doch Quatsch, höre ich oft. Die Auferstehung als Dogma ist für mich das größte Problem im christlichen Glauben, sagen manche, auch gläubige Menschen.

Ich bin froh, dass es Ostern gibt. Diese Fest bedeutet tot sein und wieder leben. Das kennt niemand von uns wirklich. Aber wir kennen wie das ist, wenn wir einsam sind. Wenn schlimme Dinge

passieren. Schwere Krankheiten auftreten. Probleme in der Familie. Wenn ein Existenzverlust droht. Freundschaft und Liebe kaputtgehen. Tür auf. Tür zu. Das war es. Das kennen wir.

Wie ist das, wenn nach solchen Toden das Leben zurückkehrt? Wie dankbar sind wir dann. Wie gewiss in der Richtung zum Leben. Ostern gehen wir mit den Frauen, mit der Eindeutigkeit der Johannesoffenbarung in das helle Leben, die Auferstehung, in der Gott mit Jesus an unserer Seite ist. Ich war tot, und siehe, ich bin lebendig. Siehe. Ich bin lebendig.

Nach CHRISTIANE KAHLERT

Auferstehung Christi, Wengenalтар aus der Werkstatt von Bartholomäus Zeitblom, 1497/98.

MARTIN LUTHER

Das Herz ausschütten

Fehlt euch etwas, wohlان,
da ist Rat zu: Schüttet euer Herz
vor ihm aus...
Es sei, was es wolle,
werfet es mit Haufen
heraus vor ihm,
als wenn ihr euer Herz
einem guten Freund ganz öffnet...
Er höret euch gern
und will euch
gern helfen und raten.

Jubilierende des Jahres

► Im 2008 gibt es mehrere Persönlichkeiten der Kirchengeschichte der evangelisch-lutherischen Kirche, die Jubiläum ihrer Geburten oder ihrer Toden haben. An einige von ihnen erinnern wir uns im Rahmen dieser Zusammenstellung.

MARTIN LUTHER (10. November 1483 in Eisleben; ursprünglicher Nachname Luder; 18. Februar 1546 in Eisleben) war der theologische Urheber und Lehrer der Reformation. Als zu den Augustinermönchen gehörender Theologieprofessor wollte er Fehlentwicklungen in der katholischen Kirche durch ausschließliche Orientierung an Jesus Christus als dem fleischgewordenen Wort Gottes beseitigen. Seine Entdeckung der Gnade Gottes, seine Predigten und Schriften – besonders seine Lutherbibel – entfalteten breite Wirkung. Sie wurden von den Fürstentümern des 16. Jahrhunderts dazu genutzt, die Zentralmächte von Papst und Kaiser zurückzudrängen, und veränderten die mittelalterliche Gesellschaft nachhaltig. Unter ihrem Einfluss kam es entgegen Luthers Absichten zu einer Kir-

chenspaltung, Bildung der Evangelisch-Lutherischen Kirche und weiterer Konfessionen des Protestantismus.

JUSTUS JONAS DER ÄLTERE (5. Juni 1493 in Nordhausen; 9. Oktober 1555 in Eisleben) Jurist, Humanist, Kirchenlieddichter, lutherischer Theologe und Reformator. Er war im Rahmen der Wittenberger Bewegung ein Vertreter der Priesterehe und trat als Anwalt der Reformatoren bei rechtlichen Angelegenheiten in Erscheinung. Er studierte an der Universität Erfurt und begab sich 1511 zum Studium der Rechtswissenschaften nach Wittenberg. Er kehrte nach Erfurt zurück, promovierte zum Doktor, wurde zum Professor der Rechtswissenschaften und zu einem führenden Mitglied des Erfurter Humanistenkreises. Als Rektor der Universität Erfurt wandte sich zunehmend der

Theologie zu. 1521 wurde er Propst an der Wittenberger Schlosskirche und lehrte in Wittenberg gemeinsam mit Martin Luther als Professor der Theologie.

ANDREAS OSIANDER (19. Dezember 1498 in Gunzenhausen; 17. Oktober 1552 in Königsberg/Preußen) Theologe und Reformator. Nach seinem Studium in Ingolstadt wirkte er zunächst ab 1520 als Pfarrer in Nürnberg an St. Lorenz. Überzeugt von der Theologie Martin Luthers setzt er gemeinsam mit seinen Weggefährten, dem Maler Albrecht Dürer, dem Humanisten und Ratsherren Willibald Pirckheimer, sowie Ratsschreiber Lazarus Spengler und Meistersinger Hans Sachs, die Reformation in Nürnberg durch. Aber auch in der Oberpfalz kommt ihm bei der kirchlichen Erneuerung eine

maßgebliche Rolle zu. 1549 wird er von Herzog Albrecht von Brandenburg-Ansbach als Theologieprofessor an die

noch junge, 1544 gegründete Universität Königsberg, die „Albertina“, berufen. Osiander gilt als Kenner der hebräischen Sprache und der jüdischen Mystik, Kabbala. Er suchte einen echten Dialog mit den Juden und hat sich energisch für ihre Rechte eingesetzt und lehnte jede Form des Antijudaismus ab.

JOHANNES BUGENHAGEN (24. Juni 1485 in Wollin, Pommern; 20. April 1558 in Wittenberg), auch Doctor Pomeranus genannt, war ein bedeutender deutscher Reformator und Weggefährte Luthers. Nach einem Studium in Greifswald und Wirken in Treptow schloss sich er 1521 den Ideen Luthers an, wurde 1523 Pfarrer an der Stadtkirche Wittenberg, Lehrer an der Universität Wittenberg und Generalsuperintendent des sächsischen Kurkreises. Als Reformator entwickelte er neue Kirchenordnungen für Braun-

schweig, Braunschweig-Wolfenbüttel, Dänemark, Hamburg, Hildesheim, Holstein, Lübeck, Norwegen, Pommern und Schleswig. Bei der Entwicklung der Kirchenordnungen und bei der Übersetzung der Bibel, hat er eine nachhaltige Bedeutung für die sich herausbildende Evangelische Kirche erlangt. Er war nicht nur Luthers Vertrauter, sondern schloss dessen Ehe mit Katharina von Bora, vollzog die Taufe bei deren Kindern und hielt die Grabrede für ihn.

AUGUST HERMANN FRANCKE (22. März 1663 in Lübeck; 8. Juni 1727 in Halle an der Saale) war ein deutscher Theologe und Pädagoge. In Erfurt beginnt er das Studium der Theologie, welches er nach Kiel und Hamburg in Leipzig fortsetzt. 1695 begann er Kinder in seiner Gemein-

de Glaucha zu unterrichten und zu versorgen. Am 18. September 1698 wurde der Grundstein für ein neues Waisen-

haus gelegt. Innerhalb von 30 Jahren entstanden Schul- und Wohngebäude, Werkstätten, Gärten und eine Apotheke. Er war zunächst auf direkte Spenden für sein Unternehmen angewiesen, vermochte aber durch schriftstellerische Tätigkeit, anstaltseigene Betriebe, fiskalische Privilegien etc. die Einkünfte zu steigern. In seinem Halleschen Unternehmen sah er gewissermaßen einen Anfang für eine weltweite „Generalreformation“.

JOHANN KONRAD WILHELM LÖHE (21. Februar 1808 in Fürth; 2. Januar 1872 in Neuendettelsau) deutscher evangelisch-lutherischer Theologe des 19. Jahrhunderts. Wegen der Gründung eines Mutterhauses für Diakonissen wurde er als fränkischer Diakonissenvater bekannt. Durch seine Schriften hat er zur Profilierung der Lutherischen Kirche beigetragen. Ab 1837 war er Pfarrer in Neuendettelsau, wo er seine spätere Frau Helene Andree (1843) kennen lernte. Löhe wurde gleichzeitig mit Theodor Fliedner Be-

gründer einer lutherischen Mission. Löhes Ansätze – Gründung eines Vereins für ein apostolisches Leben oder der Versuch, eine bischöflich-brüderliche Kirche in lutherischem Geist zu begründen –, ließen sich so nicht umsetzen. Ergebnis dieser Bemühungen war aber die 1849 ins Leben gerufene und bis heute bestehende Gesellschaft für Innere und Äußere Mission.

JOHANN HINRICH WICHERN (21. April 1808 in Hamburg; 7. April 1881 ebenda) deutscher Theologe, Begründer der Inneren Mission der Evangelischen Kirche und von 1856 bis 1872 Direktor des Berliner Mustergefängnis Moabit. Im Jahr 1832 übernahm er eine Stelle als Oberlehrer in einer Sonntagsschule in Hamburg-St. Georg. Durch diese Arbeit lernte er die Elendsquartiere in Hamburg kennen und beschloss den Bau eines Rettungshauses in Hamburg. 1833 gründete er das „Rauhe Haus“, eine Anstalt „zur Rettung

verwahrloster und schwer erziehbarer Kinder“. 1839 erweiterte Wichern das Rauhe Haus um das „Brüderhaus“ als Ausbildungsstätte für den Ev. Verein der „Inneren Mission“, damit auch zugleich um die erste, und um eine bis heute bestehende, sozialpädagogische Ausbildungsstätte in Deutschland. Er hat im 1848 die erste deutsche Stadtmission und den Centralausschusses für die Innere Mission der deutschen evangelischen Kirche gegründet. Aus dieser Organisation entstand später das Diakonische Werk. Ab 1842 wurde in Berlin mit Ratschlägen von ihm ein neues Mustergefängnis geplant und errichtet, welches 1849 als Preußisches Mustergefängnis Moabit eröffnet wurde.

► Quelle: Wikipedia

„A Biblia fájdalmasan őszinte...”

► **Egyszerre akár negyven Bibliából is olvashatna Mucsi András. A békési Farkas Gyula Közoktatási Intézmény fiatal református tanára nem tudatosan gyűjtötte össze a Szentírásokat, inkább nyelvi és történelmi érdeklődésének eredménye a kollekció. Szeretné, ha középiskolás tanítványai is kezükbe vennék a könyvek könyvét.**

– Melyik volt élete első Bibliája?
– Kisiskoláskoromban kaptam a szüleimtől egy képes Bibliát, ezt tekinthetjük gyűjteményem első darabjának, bár nem szerettem és ritkán forgattam. A csak szöveget tartalmazók közül az első a Károli-fordítású Újszövetség volt, amit a Nemzetközi Gedeon Társaság adott ki. Ennek a nyelvzetét nehéznek találtam. 1997-ben konfirmáltam, akkor kaptam egy magyarázatos Bibliát, de sokáig azt sem olvastam, mert nem értettem a magyarázatokat. Igaza lehet Luthernek, hogy a Szentírást egy kisgyermek is képes olvasni, de a megértéséhez, magyarázataihoz már egyfajta érettségre van szükség. Kicsivel később kaptam egy töredéket abból a Károli-féle Újszövetségből, amelyet Ravasz László átdolgozott. Ezt már jobban értettem és gimnazistaként mindennap magammal vittem az iskolába. Végül 2001 karácsonyán vettem magamnak egy új fordítású teljes Szentírást, azóta azt használom.

– Egyetért-e azzal, hogy keresztényként előbb az Újszövetséget érdemes megismernünk?

– Körülbelül öt-hat éve foglalkozom behatóbban az Őszövetséggel. Korábban szinte kizárólag az Újszövetséget olvastam, mert azt könnyebben tudtam értelmezni. Az Őszövetséget Krisztus-centrikusan kell olvasni. Abból is azt érthetjük meg, hogy Isten szeret minket, szövetséget köt velünk; ennek a szövetségnek a közvetítője Jézus Krisztus. Az Őszövetség ismerete teljessé teszi a bibliaismeretünket. Tanulságos történeteket olvashatunk, mert a Biblia fájdalmasan őszinte könyv, megmutatja az emberek gyengeségeit, de erősségeit is.

– A történelem iránti érdeklődése játszott-e szerepet abban, hogy egy átlagos keresztény fiatalhoz képest közelebbről ismeri a Bibliát, különösen az Őszövetséget?

– Teológiaiilag érdekel, ami a Szentírásban áll, nem elsősorban kortörténeti szempontból. A németnyelv-tudásom segített abban, hogy az Őszövetséggel kapcsolatos teológiai szakirodalmat is olvashassak. Fokozatosan érdekelní kezdtek a Biblia eredeti nyelvei, tanultam hébert és latint is, egyedül az újszövetségi göröggel nem foglalkoztam még eddig.

– Szép lassan gyarapodni kezdett a gyűjtemény...

– Nem volt ebben tudatosság. Belebottlottam egy-egy új fordításba, és megvásároltam. Csak nemrég tudatosult bennem, hogy kétpolcnnyi gyűlt már össze; az interjú kedvéért összeszámoltam: negyvenegy kötet... Van több különböző német fordításom – érdemes egymás mellé tenni a Luther-féle veretesebb irodalmi nyelvzetű írást például a mai liberális-feminista fordítással –, gö-

rög, latin, héber, angol, francia, holland és persze többféle magyar. Van, hogy négy-ötféle fordítást is összevetek eltérő nyelveken egy-egy szakasznál, hogy megnézzem, hogyan fogták meg a szöveg lényegét.

– Van-e kedvenc könyve, fejezete vagy igeverse?

– Az Apostolok cselekedeteit nagyon szeretem, mert rendkívül izgalmas ese-

– Nyelvtanárként annyiban kedvező helyzetben vagyok, hogy akiben érdeklődést látok, azt megajándékozom egy háromnyelvű Újszövetséggel, aztán ilyenkor gyakran beszélgetés alakul ki. Mindig is úgy tartottam, hogy a tanári munka túlmegegy a tananyag ismertetésén, hiszen szükségszerűen felszínre kerülnek olyan témák, jelenségek, amelyekkel kapcsolatban képviselnünk kell hitün-

A SZERZŐ FELVÉTELE

ménysort mesél el, és megmutatja, hogy néhány évtized alatt hogyan tudott elterjedni az evangélium – nem az emberek, hanem Isten erejéből. Ez tanulságos a mi korunkra nézve. Úgy érzem, az a lelkiület hiányzik belőlünk, mai keresztényekből, ami az apostolokban még megvolt. Emellett mostanában a Genezis első tizenegy fejezetét tanulmányozom eredetiben, héberül, próbálom feltárni a szövegstruktúrát, vagy inkább úgy mondom, az írók gondolkodásmódját.

– Egy napon sem maradhat el a bibliaolvasás?

– Természetesen nem. Reggelente elolvasom a református kalauz és az evangélikus Útmutató verseit, esténként pedig a kijelölt hosszabb szakaszokat és még azt, amivel éppen foglalkozom.

– Keresztény tanárként egy világi iskolában tudja-e, akarja-e megélni a hitét?

Névjegy

MUCSI ANDRÁS

Született: 1982. október 23-án Gyulán

Tanulmányok: Szegedi Tudományegyetem, német–történelem szak

Munkahely: Farkas Gyula Közoktatási Intézmény, Békés

Közeleti és egyházi tevékenységek:

– a Békési Református Egyházközség presbitere (2006-tól)

– önkormányzati képviselő (2006-tól)

– a Kereszténydemokrata Néppárt városi párttitkára (2006-tól)

ket. Mivel a tizenévesek értékrendje éppen formálódóban van, szükséges, hogy megjelenjen az általunk képviselt igazság.

– Emlékezve a saját kezdeti nehézségeire, a „kezdő” bibliaolvasóknak az új fordítású írást ajánlja?

– Véleményem szerint az újabb, modern fordításokat kellene használni az egyházi szolgálatban és az egyéni bibliaolvasás alkalmával is. Károli Gáspár magyar nyelve a múlté, nem a mai emberé, bár roppant szövegű. Vannak mostanában újabb kezdeményezések, megjelennek úgynevezett „egyszerű nyelvű” fordítások. Ezeknél arra kell figyelni, hogy a felekezeti álláspontokat ne csempésszék bele, ilyen például az, hogy „Szentlélek” vagy „Szent Szellem” szerepel-e a szövegben. Egy-egy fordítás – bármilyen szövegről van is szó – egyfajta interpretálás, szövegmagyarázat, és az adott kora is utal. Elég csak megemlítenem a német „feminista” Bibliát, amely a modern és liberális teológiai irányzatot tükrözi, és úgy mond „női képekben” beszél Istenről. Ezzel nyilvánvalón nem értek egyet.

– Mit vár a Biblia éve elnevezésű kezdeményezéstől?

– Talán a protestáns egyházak is rádobbennek, és a katolikus is, hogy kegyességi életükben fontosabb helyet kell elfoglalnia a Szentírásnak. Jobban vissza kell nyúlniuk a forráshoz. Főleg a katolikus testvérektől várom, hogy felismerjék, mennyire fontos a Biblia személyes tanulmányozása.

■ SZEGFŰ KATALIN

Teremtéshit a 21. században

Michael Welker: Teremtés és valóság

„Valóság az, ami akkor sem tűnik el, ha többé már nem hiszel benne.” Amikor először vettem kézbe Michael Welker könyvét, Philip K. Dicknek, a 20. századi tudományos-fantasztikus irodalom legjelentősebb szerzőjének a – tőle a valóság definícióját követelő kérdésre adott – válasza jutott az eszembe. Azért is szeretem ezt a fajta intelligens, értelmezési horizontokat feszegető sci-fit, mert Dicknek szinte valamennyi könyve a konvencionális valóságértelmezésünket támadja (a személyes hit és tapasztalat talajáról, persze a korlátlan írói szabadság jegyében), kérdései pedig valódi teológiai látlatokat tártak fel előttem. Ilyen „irodalmi meghatározottsággal” talán nem meglepő, hogy Welker művének elolvasásához fokozott érdeklődéssel láttam neki.

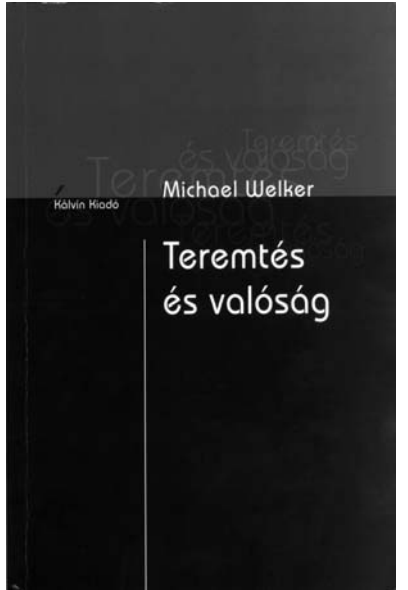
A rendszeres teológus Welker persze a szakudós felkészültségével, kritikai módszerével és alaposágával közelíti meg tárgyát, a bibliai teremtéstörténetet. Az már rögtön az elején világossá válik, hogy itt korántsem a divatos – és csontig lerágott – „evolúció kontra kreacionizmus” vita egy újabb klónjával van dolgunk; a hasonlóság az említett tárgykörrel pusztán annyi, hogy Welker is élénk párbeszédet folytat a kortárs tudományokkal (elsősorban a modern rendszerszemléletre és a whiteheadi folyamatfilozófiára támaszkodik erőteljesen), kérdéseit napjaink tudományos és kulturális világképének a tükrében fogalmazza meg. Módszere azonban egyértelműen biblikus-exegetikai, az egész könyv gerincét képező első rész a Genezis 1. és 2. fejezetének kritikai újraolvasására és -értelmezésére épül.

A szerző művét a klasszikus teizmustól elszakadni akaró törekvések – azon belül az „új bibliai teológia” – sorában helyezi el, hiszen Welker diagnózisában modern vallásosságunk krízise többek között az „absztrakt mindenhatóság és mindenütt-jelenvalóság” által fémjelzett teremtő Isten képeinek, illetve a teremtéssel kapcsolatos, legeszerűsített és túlságosan differenciálatlan koncepcióinknak az eredménye. Meggyőződése, hogy a bibliai világkép a 21. században sem tekinthető naivnak, és továbbra is képes érdemi útmutatást adni, ehhez azonban felül kell vizsgálnunk a teizmus és a teremtéshit egymáshoz való viszonyát, és korrigálnunk kell a teisztikus torzkép alapján létrejövő valóságértelmezést – a könyv pedig pontosan erre tesz kísérletet.

A már említett első fejezet a legalapvetőbb teremtésteológiai kérdéseket tisztázza; ízelítőül csak néhányat idézek: Mit jelent a teremtés? (A természet? A „valóságot”? Vagy valamilyen homályos „teljességet”?) Milyen kapcsolatrendszerbe foglalható a teremtő és a teremtmények közötti viszony? Hogyan gyakorolja hatalmát a teremtő? Hogyan értelmezzük az isteni jelenlétet a teremtésben?

Elemzése során a szerző folyamato-

san megkérdőjelezi a hagyományos dogmatikai modelleket és az általunk a teremtéssel kapcsolatban – jobbára kritikátlanul – használt zavaros fogalmakat, hogy aztán exegetikai alapon meggyőzően felülírja őket egy sokkal összetettebb, ugyanakkor mégis konkrét, dinamikus, a teremtettség különböző területeit átfogó, függőségi viszonyok rendszereként bemutatott bibliai teremtésmoddellel.

A könyv hátralévő öt fejezetében aztán ennek az egységes teremtésmoddellnek a fényében fejt ki és értelmezi újra a teremtéshit további elemeit: a teremtés és az általános kijelentés kapcsolatát, a teremtettség menny és föld sajátosságait, az angyali világot érintő kérdéseket; feltárja az ember istenképűsége (imago Dei) és uralmi megbízatása (dominium terrae) közötti összefüggéseket, és kreatív módon értelmezi újra a „bukás”, illetve a bűn fogalmát. (Ezek közül külön kiemelem az általam legérősebbnek tartott második fejezetet, amelyben páratlanul szép, lélektani szempontokkal kiegészített leírását kapjuk a természet teológiai útján elérhető istenismeret lehetetlenségének.)

Mindent összevetve elmondható, hogy a németes precizitással megszerkesztett könyv – a szerző szándékainak megfelelően – valóban „állandó önkritikát és az alkotó rekonstrukcióra való készséget” generál az olvasóban, gondolatai természeténél vitára és továbbgondolásra ösztönöznek; ugyanakkor a kötet azt is világossá teszi, hogy a rendszeres teológiai műveléséhez mennyire nélkülözhetetlen az alapos exegetikai munka. Hogy „népművelő” irodalom ebben a formában nem válik belőle, az is biztos: a burjánzó idegen kifejezések, a helyenként ad absurdum fokozott tudományos szakzsargon szavatolja, hogy olvasói leginkább a teológia elefántcsonttornyából kerüljenek ki.

■ NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE

Michael Welker: Teremtés és valóság. Kálvin Kiadó, Budapest, 2007. Ára 1300 forint.

Különleges könyvet tart kezében e sorok írója. Ízléses borítójáról az ifjú Zulauf Henrik, a soproni teológiai fakultás egykori hallgatója tekint re. Szép arcvonású, meleg tekintetű fiatalember,

magas homloka mögött értelem és tehetség rejtőzik.

Különleges a könyv azért is, mert minden során átsüt a szerző hálás szeretete egykori, őt az evangélium szolgálataiba indító, bölcs és imádkozó lelkipásztora iránt. Mennyi tapintat, a fiatal, pályára induló belső tusakodását figyelemmel kísérő lelkeszi odafigyelés olvasható ki e sorokból!

Különleges azért is, mert Zulauf Henrik élete egybefonódott a Fébé életével és szolgálatával; ezt éppen az jelzi a legmeghökéltöbben, hogy a diakonisszáközösség kényszerű megszüntetésével és állami felszámolásával addigi igazgató lelkészét is nyugdíjba helyezik, mindössze ötvennyolc évesen. Egy velejéig embertelen társadalmi rendszer önkényének az áldozatai lesznek, vezető és a reá bízott vezetettek egyaránt. Vétjük a pusztá létük. Sorsuk a teljes megaláztatás és kiszolgáltatottság.

Különleges ez a könyv azért is, mert minden sorából sugárzik az evangélium szolgálatának öröme az egyéni elhivatottság és közösségi sorsvállalás egymást követő történeteiben. Ezt legszemléletesebben éppen Zulauf Henrik életében látjuk.

Ki volt ő? Érdemes felidézni alakját, hiszen a mai olvasó talán a nevével is most találkozik először.

1893-ban született a Tolna megyei Majoson. Szülei gazdálkodó emberek voltak. Bonyhádi gimnáziumi tanulmányai után Sopronban mélyült el a teológia tudományában. 1916-ban szentelték lelkészé. Három szemesztert tanult Lipcsében a teológiai és filozófiai karon. 1922-től kalaznói (Tolna megye) lelkész kilenc éven át. Első feleségével 1920-ban kötött házasságot rövid hrsztozáci lelkészisége idején. 1929-ben özvegyesgre jutott négy kicsi gyermekével.

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegye-

sület hívta meg lelkészének 1931-ben. Egy év múlva újra megnősült, s ebből a házasságból öt szép gyermeke született. A Fébével összeforrt húszévnnyi szolgálata után kényszerű helyzetében nyugdíjba vonult. 1956-ban hatvanhárom évesen hívta haza az egyház Ura.

Zulauf Henrik, akit püspöke tudományos pályára zánt, közkedvelt igehirdető, mélyen lutheri gondolkodású teológus és egyidejűleg az evangélizáció elhivatott munkása volt. Szolgálati ideje alatt a Fébé fellendült, munkái terebélyesedtek. Az egyesület szociális tevékenysége, kórházban végzett szolgálata erőszagosan ismert, több árvaházat tart fenn. Vagyona gyarapodásával egyre több testifogyatékos-otthont, idős nők intézményét, leányinternátust, leány- és fiúotthont, keresztény szállót (hospitz) működtet. A háború utáni években csecsemő- és gyermekotthont létesít,

nyomdájá működik. Mind e mögött a szervező és a lelki motor Zulauf Henrik. Elesettek, nehéz sorsúakat felkaroló szociális érzékenysége, az evangéliumi hitből következő krisztusi szeretet megélése a legjellemzőbb személyi ajándékai, amelyeket a Teremtőtől kapott. Emellett a konferenciák egész sora, a rendszeres lelki alkalmak szolgálatának az útjelzői.

Különleges ez a könyv, mert minden során átsüt szerzőjének személyes elkötelezettsége, és az események ismertetését átszővi a történelmi hitelesség igénye. Jó szívvel ajánlom olvasásra!

■ SZEBIK IMRE

Zoltán László: Zulauf Henrik élete és munkássága. Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület, Budapest, 2007. Ármejelölés nélkül.

A király

Virágvasárnap. A keresztény embernek a nagyhét kezdete, a Jézus jeruzsálemi bevonulására való emlékezés napja. Jézus egy kölcsönként számaron ülve, tanítványai kíséretében érkezik meg a fővárosba, s érkezése győzelmes bevonulássá válik. Az emberek kitódulnak az utcákra, terekre, énekelve köszöntik a Megváltót. Nem zavarja őket a számár: milyen király az, aki számarháton ülve vonul be a fővárosba? Értik a zakariási jövendölést.

A számarháton érkezőben ők valóban a királyt ismerik fel, az évszázadok óta ígért megváltó-királyt. Jézus az alázatos király. Ő nem fényes trónusról, szolgál és katonák gyűrűjében osztogatja parancsait. Ő mellénk akar ülni, meg akar hallgatni, segíteni szeretne, szeretni szeretne. Ő az életét is odaadja értünk, az ő kedves gyermekeiért.

Nemzeti ünnepünkön egészen más királyokat látunk a híradásokban. Ők nagy, fekete, golyóálló Audikban érkeznek. Körülöttük vastag nyakú, kopasz öltönyösök, nehogy bárki is e védett emberek közelébe férközzön. Olyan királyok ők, akik többszörös rácskordon mögé zárták be magukat, mert félnek a saját népüktől. Néptelenített, száz-százötven méteres biztonsági sáv mögött mernek csak megszólalni. Gyáva királyokat láttunk, akik görcsösen ragaszkodnak a vitatható módon megszerzett hatalomhoz. A legfőbb felelős zárt körben, bizonyítottan ki próbált, jó cimborák között merete csak elmondani ünnepi beszédét.

Ők azok, akik félnek a füttyszótól, a karcos és markáns ellenvéleménytől. És legfőképpen nem szeretik a kritikát. Nagyon nem szívelik, ha több mint hárommillióan leszavazzák őket. Úgy tűnik, őket csak dicséret illetheti, nem bírálat. Ők a meg nem értett királyok, akik népük ellenére szeretnének boldogítani, s megsértődnek, ha népük ebből a boldogításból nem kér. Főként mert a nép véleményére nem is igazán kíváncsiak. No meg a nép helyett az eltelt hat évben csak önmagukat tudták boldoggá és gazdaggá tenni.

S láthattunk egy „királynőt” is, aki sértettségében most éppen bosszút forral. És a port a gyerekeken szeretné elverni. Büntetni szeretne, mert ő a királynő, neki ehhez joga van. Ő legalábbis így véli. Meg

akarja vonni azoktól a támogatást, akik eddig nem részesültek a vizitdíj áldásaiból. Megvonni a házi gyermekorvosok kiegészítő támogatását, megvonni a gyermekszakrendelések kiegészítő támogatását és megvonni a gyermekkórházak kiegészítő támogatását – ezt tervezi a nagyasszony, aki maga is orvos, aki maga is anya szeretne lenni, és feltehetőleg gyermekeket szeretne világra hozni. Ő most milliányi más gyermeken akar bosszút állni, mert a szülők nem az ő szája íze szerint szavaztak. Rádásul nem ismeri a színházi alapigazságot: egy darabban egy gyermek vagy egy kutya szerepeltetése már fél siker. S ennek a fordítottja is igaz: gyermekeket bántalmazni – nos, a következményeket majd meglátjuk...

Ezek a királyok havonta olyan sokat keresnek, hogy mi azt elgondolni sem tudjuk. Ők pedig milliárdos vagyonukon kuporogva azt nem tudják elképzelni sem, mit jelent egy betegeskedő kisnyugdíjasnak az alkalmankénti vizitdíj, egy – mondjuk hatheletes – kórházi kezelés napidíja az idős embernek vagy a családjának. És mit jelent a tandíj egy nagycsaládnak, ahol, mit ad Isten, netán csupa tehetséges gyermek nőtt föl, akik mind szeretnének felsőoktatási képzésben részesülni, s már eddig is nehézségek árán nyögtek ki a szülők a nagyvárosban lakás, utazás és a tanszeres költségeit.

A Szentírás az őszövétségi kor istentelen és rossz királyait ezzel a vissza-visszatérő mondattal jellemzi: „...*azt tette, amit rossznak tart az Úr.*” Ezek a királyok rendszerint eltérítették a népet az egy igaz és élő Isten útjáról, pogány és idegen szokásokat vezettek be, önző politikájukkal romlásba döntötték a népet és az országot.

A mi alázatos királyunk Jézus Krisztus. Nem elvenni, hanem adni akar. Boldogságot, szeretetet és önmagát. Kínjait látva s keresztjére fölnevezve, de húsvét ragyogásában találkozva a mégis élő, halál felett is diadalmaskodó Úrral – igen, őreá figyeljünk! Ő a mi Királyunk! Aki azt mondja most nekünk: „*Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek!*” (Mt 11,28)

■ LUPTÁK GYÖRGY

Jegyzetlapok

Húsvét

Föltámadás napja. Tavasz szép ünnepe: Isten ujjának érintésétől káprázatos világ tárul elénk. Tiszta délelőttben megyek, boldog emberek között. Valahol zene csendül, ének hallatszik. A kitaruló fényben az élet határtalanságát érzem. *Adyra* gondolok, tüzet szóró vesszoraí jutnak eszembe: „Odukat és kriptákat pattant / S bús árkokig leér a szava: / Ilyen a Húsvét szent szava / S ilyen marad. (...) Krisztus támad és eszmél... (...) Van-e gyönyörűbb ennél?”

Mi igazából húsvét? Nehéz szavakkal megfogalmazni. Újjászületni akaró és Istent kereső szívünk is sejti csupán. A legszebb és -meglepőbb az, amikor Jézussal, a megújuló természettel együtt támadunk föl mi magunk is. A másik: legtöbbször azok részesülnek húsvét ajándékából, akik legkevésbé várják.

Jézus oly emberi volt tétováságában a kereszt előtti pillanatokban, az alvó tanítványok között. És most boldogan sietünk hozzá, hogy békességet és megnyugvást találjunk. Hunyt szemmel imádkozunk, hogy meglássuk. Találkozunk vele, és megérinthessük. Föltámadott! Föltámadott! – zúgják a harangok, s madárrajok köröznék felettünk a napsugaraktól zengő délelőttben.

Sebzett lélek

Szörnyű világ lett. Az elmúlt ötven év rombolása tönkretette az emberi lelkeket! És ez jövöhetetlen. Gyanakvó mindenki a másikkal szemben. Lopnak, csálnak, megrágalmaznak egymást. Én eltengődöm, egyre szegényebben, valahogy a világban. A munkám is rongyos lesz és didergő, ebbe beletörődtem. De ezt a kis országot, a sokat szenvedett magyarságot sajnálom. Dolgos férfait, szorgos asszonyait, Arany Jánost és Adyt, tiszta-fehér templomait, az élet kis csodáit.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

A tálcán kínált 20. század

Hrabal–Menzel: Őfelsége pincére voltam

Mi, a 20. század szülöttei, akik nemcsak szemlélő „műélvezői”, hanem részt vevő szereplői is voltunk e századnak, képzeljük el, hogy életünk egy luxusszálloda éttermében és szobáiban, könnyed szalonzene kíséretében, gondtalanul mosolygó, dúsgazdag emberek, csinos és fiatal hölgyek társaságában telik – s a sokfogásos gasztronómiai csodák tökéletes találásában hiánytalanul megkapjuk a 20. századi (uralkodó) eszméletét történet gyakorlati megvalósulásának jóformán teljes menüjét...

A gondolat is abszurdnak tűnik, hogy az említett találásban emészthető táplálékot kapnánk. Bohumil Hrabal író és Jiří Menzel filmrendező azonban bizonyított, hogy a mesterien kidolgozott művészi ábrázolásmód számára nincsenek ilyen akadályok. Akik megnézik a mozikat mostanában játszott, Hrabal azonos című regényéből készült, *Őfelsége pincére voltam* című filmet, közvetlenül is átélhetik ezt az élményt: az író-rendező páros vendégeként olyan szemüveget kapnak, amely mindent könnyednek, színesnek és ragyogóan örömtelinek – első benyomásra teljesen felszínesnek – mutat.

Hrabal és Menzel rendkívüli módon alkalmazott „felszínessége” azonban az emberi létezés mélységeinek kifogyhatatlan gazdagságát rejtí magában. Ezeket a mélységeket maga a felszínes ábrázolás látszatkönyvedsége kódolja, s ezáltal meg is szűri a megfelelő művészi befogadókészséggel rendelkezőket: az értő olvasó/néző ugyanis túllát a csalóka szemüvegen, s érzékeli a bájosan könnyednek láttatót események mögötti történelmi rettenetet, a felszínes egyszerűség mögötti lelki mélységeket, a véget nem érőnek tűnő komédia megejtően kisszerű elemei mögött húzódó, grandiózus sorsformáló erőket. A mélységekre nyitott érzékenység hiányában a művészi koncepció érthetetlen és megragadhatatlan, a szándékosan felszínességbe csomagolt lényeg pedig megközelíthetetlen marad.

A történet főszereplője, Jan Díte (Oldrich Kaiser, az idős Jan) tizenöt éves börtönbüntetésből szabadul a hatvanas évek elején, s élete új szakaszának felépítése közben visszaemlékezik addigi életére. A kis termetű, szőke prágai pikolófiú (Ivan Barnev, a fiatal Jan) a századelő boldog békeidejében nagyra törő ambícióktól vezérelve vág neki az életnek.

Kezdetről nyilvánvaló, hogy hamis értékrend alakítja terveit, és motiválja cselekedeteit: legfőbb célja gyors meggazdagodás által felemelkedni abba a társadalmi rétegbe, amelynek teljesen felületes, tartalmatlan és céltalan életet élő vagyonos nagyurait munkahelyein – a karrierje során egyre előkelőbb szállodákban – pincérként szolgálja ki. Két meghatározó szenvedélye a pénz és a nők imádata: az élet természetes élvezetét keresi sokféle nőben, mint ahogy a pénzt is szenvedéllyel keresi felfelé ívelő karrierjében.

A fiatal Jan pitiáner, mégis szeretetre

csaftja felé. A későbbi munkáit már tisztességgel végző pincér fehér kesztyűs markában sokszor landolnak tekintélyes összegű borravalók – az áhított gazdagság és társadalmi felemelkedés azonban csak álom marad. Jan személyiségében és jellemében a hrabali cseh kisember természetes egyszerűségének minden vonása adott; a feltörekvésre sarkalló ambíció azonban sajátos jelleget kölcsönöz jellemrajzának és sorsának.

A művészi ábrázolásmód meghatározó módszere az, hogy miközben mindvégig a fiatal Jan szemén keresztül

látjuk az eseményeket, aközben az emlékeit rendszeresen kommentáló idős Jan gondolkodásmódja alapján *halljuk* az értelmezésüket. A mind jobban eldurvuló történelmi események *tartalma* és az őket légiesen könnyedén bemutató ábrázolás *formája* közötti kontraszt – kiegészülve a látottak és hallottak közötti feszültséggel – rendkívüli erejűvé fokozza a művészi hatást. A néző alig hisz a szemének, amikor a megejtően bájos képsorokat kezdik felváltani a náci diktatúra tébolyult ámokfutásának egyre képtelenebb hátterei, miközben az egyre féktelenebbül tomboló szörnyűségeket végig ugyanazzal a derűs megvilágítással és ragyogóan üde színvilággal, ugyanolyan vidám zenei aláfestéssel és ártatlanul kedélyes hangulatvilággal – végső soron teljesen felszínesnek tűnő módon láttatja a rendezés. A hatás elementáris, mert a könnyed forma nem interpretálja a súlyos tartalmat: ez a művészi eszköztár még az abszurd kategóriáján is túllépve, képileg ábrázolt oximoronként a lehető legrövidebb úton, a racionalitás analitikus folyamatait félresöpörve, közvetlenül juttatja a látványt a néző agyába és lelkébe. Védekezésre, hárításra nincs lehetőség, csak választásra: a néző vagy befogadja és átéli az emberlét és a történelem tátongó mélységeit, vagy eltaszítja magától.

Jan a fasiszta diktatúra idején ismeri meg nagy szerelmét, későbbi feleségét is, a náci fajelmélet által végletekig elhülyített, Prágában élő német lányt, akinek végső soron ambiciózus álmainak röpké „beteljesülését” is köszönhette. A német hadseregben szolgálatot vállaló Líza (Julia Jentsch) milliókat érő, zsidóktól elkobzott bélyeggyűjteménnyel tér haza Lengyelországból.

A bombázások során a feleségét elvészítő Jan élete és a történelem romjain megvalósítja régi álmát: pincérből milliomos szállodatulajdonos lesz, aki büszkén várja dúsgazdag vendégeit. Csak hogy ekkor 1948-at írunk, és Jannak fo-

galma sincs róla, hogy Csehszlovákiában nincsenek már milliomosok... (A szállodát államosító kommunista népi küldöttek közlik vele: annyi évet fog kapni, ahány milliója van.)

Szabadulása után már nem ugyanazt a személyiséget látjuk: Jant egy olyan elhagyatott, határ menti faluba száműzi a diktatúra, ahonnan a világháború után kitelepítették a német ajkú lakoságot. A korosodó Jan már nem vágyik gazdagságra és társadalmi tekintélyre, kétkezi munkával építi újjá az egyik romos házat, s ezzel párhuzamosan az emberség igazi – és egyszerű – értékeire építi új életét. Egykori értékrendjét egészséges és bölcs humorral szemléli. A fiatalon még idealizált életeszményét megtestesítő szimbólum – felszolgálói pályafutásának csúcspontján az abszszin császár által neki adományozott érdemrend – az önmagát és lelki békéjét mégis az egyszerűségben megtaláló kisember öniróniájának kifejezőeszközevé válik: Jan látszólag büszkén mutatja meg a gondosan őrzött érdemrendet új barátainak, de aztán végső helyét kijelölve kecskéjét díszíti fel a rangos kitüntetéssel.

S miközben a század történelmének irracionális viharai tovább tombolnak valahol a távolban, azt látjuk, hogy a koncentrációs tábor túlélő öreg zsidó tőzsdés felkeresi a sális kisvendéglőt, hogy virslit és főtt rendelen. Mielőtt koccintának, Jan leteszi az asztalra az utolsó fillérig kiszámolt visszajárót.

Hrabal és Menzel mélységesen megértő és elfogadó, ítéletmentes ember-szeretetének lecsupaszított egyszerűségét látjuk, amelyben örök érvényűen bölcs tanítás rejlik: ha képesek vagyunk egy magasabb nézőpontból, humorral és szeretettel rátekinteni a legnehezebb helyzetekre is, s e titkot másokkal is meg tudjuk osztani, maradandónak vélt sérüléseink begyógyulnak, s legbenső lelki békénket többé nem veszíthetjük el.

■ PETRI GÁBOR

Valóban föltámadt

Nagyhét a zeneirodalomban

► **Tavaly ilyenkor az Evangelikus Élet A zene hódolata a feltámadott szenvedő előtt címmel közölte dr. Békefy Lajosnak a Deutsches Pfarrerblatt nyomán írt tanulmányát. Az írás a húsvéti ünnepkör zenéjének kiváló összefoglalója, mintegy a zeneirodalom idevonatkozó mesterműveinek enciklopédiája. Az alábbi összeállítás – mintegy kiegészítésképpen – a kisebb lélegzetű műveket, a kórusirodalom alkotásait gyűjti csokorba, hiszen e műfaj is megszámlálhatatlan opusszal kötődik a jeles napokhoz.**

Különösen népszerű volt évszázadokon át a *Crucifixus* mint önálló zenei műfaj, amely az Apostoli hitvallás néhány sorára támaszkodik: „Pontius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették...” 1667-ben született a velencei iskola egyik kiváló képviselője, a Szent Márk-templom kar-nagya, *Antonio Lotti*. Hat, nyolc és tíz szó-lamban írta meg hasonló című művét; ebből a magyar kórusok legnépszerűbb kiadványa, *Forrai Miklós Ezer év kórusa* című munkája a hatszólamú verziót adja közre.

Lotti földije és kortársa volt *Antonio Caldara*, akinek tizenhat szólamú feldolgozása mélységes fájdalomával, zenei igényességével a 17. századi kórusirodalom egyik becses remekévé vált.

Rossini *Crucifixusának* van egy hangtörténeti érdekessége is. A lemezgyűjtők rejtegetett kincse az az 1902-ben készült felvétel, amelyen a művet az egyik utolsó kasztrált énekes, *Alessandro Moresschi* énekli, akit honfitársai – kivételes énekesi adottságait elismerve – a „Róma anygala” titulussal tisztelték meg.

Nagyon sok szerző Jézus halálának pillanatát dolgozza fel: *Velum templi scis-sum est. Et omnis terra tremuit.* (A templom függőnye kettéhasadt. Az egész föld megremegett. A lator a kereszten felkiáltott, mondván: Emlékezz rám, Uram, ha birodalmadba térsz.) Az első két szó – *Velum templi* – lett a műfaj neve. Megzenésítői közül *Palestrina* emelhető ki, akit a sírján – a Szent Péter-bazilikában – olvasható felirat a zene fejedelmének nevez. Figyelemre méltó többek között *Monteverdi* egykori tanárának, a cremonai *Marc'Antonio Ingegnerinek* a feldolgozása, amely kivételes szépségének és könnyen énekelhetőségének köszönhetően a magyar kórusok körében is igen népszerű.

A nagypénteki lamentáció textusát, *Jeremiás siralmait* idézi az *O vos omnes* (Ó, ti mindnyájan, kik átmentek az úton, figyelmeztetek és lássátok, ha vagyon-e fájdalom, mint az én fájdalommal!). Szám-talan zeneszerző feldolgozta e szenvedést sugárzó szavakat: *Giovanni Croce*, *Giovanni Paolo Cima*, a 16. századi „római iskola” egyik legnagyobb mestere, *Victoria*.

De a téma felkeltette az érdeklődését a szerencsétlen sorsú, a maga korában kivételes hangzásvilágot teremtő *Carlo Gesualdónak* is.

A feltámadás örömét megszólaltató egyik legismertebb műnek, *Johann Sebastian Bach* *Ragyogva tűz a napsugár* című kórusművének alapja a BWV 630. számú korárelőjáték: *Heut triumphiert Gottes Sohn*. A Kerényi György-féle fordításon immár generációk nevelkedtek.

A 20. század a magyar egyházzében is megújulást hozott. *Kodály Zoltán* mintegy ötven egyházi művet írt. Munkásságának egyik gyöngyszeme, fiatal-kori műve a *Stabat Mater*, amelynek férfikari és vegyes kari változata talán ritkábban hangzik fel koncertpódiumokon, pedig egyszerű dallamvezetése és méltósága hűen tükrözi az anyai fájdalmat.

Bárdos Lajos egyházzenei munkásságát négy mise és számos kórusmű fémjelzi. 1927-ben komponálta *Világmegváltó Jézus* című vegyes kari művét, amely tulajdonképpen egy rövid ima.

Halmos László neve különben talán ismerősebben cseng, mint idehaza, pedig Bárdossal együtt ő is a magyar egyházi zenén munkálkodott. Zeneszerzőként, egyházkarnagyként és zenepeda-

Paolo Veronese: Kálvária (Louvre)

gógusként is jelentős hírnévre tett szert. Munkásságának egyszerű, de hatásos darabja a *Terra tremuit*. A kórusmű forte indítása a címnek megfelelően a megváltó halálakor megmozduló földet jeleníti meg, s végül egy felszabadult allelujában végződik.

Deák-Bárdos György egyházzenei életművében tíz mise és számtalan kórusmű, motetta található. *Parasceve* című nyolcrészes motettasorozatának legnépszerűbb darabja az *Éli, éli!* A szügesztív kórusmű tulajdonképpen folyamatos fokozás, melynek csúcspontja a *Máté evangéliumában* idézett jézusi haláltusa utolsó mondata: „Éli, Éli, lamá sabaktáni!” (Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?) A hangerő egyre fogy, s pianissimóban zárul a kórusirodalom e 20. századi remeke.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

Kodály ismeretlen, 1966-ban Szombathelyen készült felvétele; a képet az MTV archívuma 2007-ben restaurálta

Húsvét 2008

Idén korán van húsvét. Tudtuk jó előre a naptárból. Vannak ilyen esztendők. Ebben az a jó, hogy többen figyelnek arra – mindig ezzel jár a szokatlan –, hogy miről is szól valójában az ünnep.

Húsvét talán leginkább a népszokásokról. Nem cinizmus ezt megállapítani; ha a közvélemény-kutató intézmények megvizsgálnák ezt a kérdést, bizony erre az eredményre jutnának. A válaszadók közül sokan a nyuszt, a piros tojást no meg a locsolást említene.

Érdekes megvizsgálni az egyházi esztendő, az egymást követő nagy ünnepek és a társadalom, benne a hívek és a közömbösek viszonyát. Karácsony, nagypéntek, húsvét, pünkösd ívet alkot. Mindegyik általános és sajátos, konkrét és személyhez szóló üzenettel. Ezért is értelmetlen az arról folytatott vita, hogy melyik a legfontosabb ünnep, mi az ünnepek hierarchiája. Mert lehet a legfontosabb a karácsony, hiszen akkor adta az Atya egyszerűlt Fiát. Lehet a nagypéntek, hiszen Krisztus ekkor végezte el, teljesítette be küldetését. De lehet a húsvét is: a feltámadás nélkül hiábavaló lenne hitünk, húsvét a győzelem a halál felett. Versenyben van a pünkösd is, amikor megalakult az anyaszentegyház, elrendeződött, értelmet kapott a folyamat, élő hitre jutottak az élő gyülekezet tagjai a Szentlélek által.

Igen érdekes – és ez a vízvázasztó –, hogy a közömbösek és a hívek ellentétes dinamikával élik meg az egyházi esztendőt, a nagy ünnepeket. Az egyházon kívül élők számára karácsony az ünnep. Az ökumené itt nemcsak az egyházak közti különbségeket fedi el, hanem megéri az egész társadalmat.

Nagypéntek és húsvét, virágvasárnap és a passiótörténet, egy hét sűrített drámája sok művészt meghihletett. Nem vitás, hogy a húsvéti népszokásokban az életöröm, a túlélés öröme a vezető motívum, a húsvéti ünnepkör ünnepei valódi tartalmukat mégis a keresztény hitben nyerik el.

Pünkösd pedig már szinte teljesen belső ünnep. Isten kegyelme, hogy a Szentlélek munkája által részesei lehetünk a csodának, új életet kezdhethünk a hívők közösségében. Akik számára a karácsony a kezdet, azoknak a pünkösd a csúcs, míg a világ karácsonyt még hajlandó ünnepelni, de pünkösd már legfeljebb csak mint munkaszünet jelentős a számára.

Érdekes, hogy az egyházi esztendő végén van halottak napja; ekkor látogatnak el a legtöbben a temetőbe, szeretteik sírjához. Emlékeznek az eltávozottak életére, arra, amit számukra jelentettek. Hálával és a veszteség feletti fájdalommal gondolnak rájuk. Húsvétkor is indo-

kolt a számunkra fontos sírokat meglátogatni és hittel gondolni az üres sírra, az első húsvétra. Gondolni élet és halál nagy kérdéseire, a kezdetre és a végre, az egymást váltó nemzedékekre.

Lelkész barátom váratlanul, orvosi szempontból is érthetetlenül elvesztette felnőtt gyermekét. Beszélgettünk. „Ne várd tőlem a Jóbra jellemző mentalitást – mondtam. – Nem hiszem, hogy az Úr vette el, ez legfeljebb a gonosz műve lehet. Tiltakozom minden halál ellen, tudva, hogy halandók vagyunk, de Jézus Krisztus legyőzte a halált. A feltámadáshit hordozza a reményt, de gyermekeink értelmetlen halála – bármennyire bele kell is nyugodnunk – tiltakozásra késztet. Nem az ő műve ez.” Ezt éreztem *Andorka Eszter* tragédiájakor is. A bűn zsoldja a halál; felelősek vagyunk az életért, egymásért.

A feltámadáshit nem mond ellent a gyásznak. Szabad sírnunk, amikor eltávoznak azok, akiket szerettünk. Irigylhető, de nem követendő, nem követhető a rajongás. Voltam olyan temetésen, ahol az afeletti öröm hangja dominált, hogy a fiatalon elhunyt édesapa már odaát van. Talán kicsit irigyletem, de lelkem mélyén elutasítottam a rajongást.

Hiszem az örök életet; ez Isten titka, a mi reménységünk. A földi élet pedig a mi felelősségünk. Az életet kell szolgálnunk, küzdve a gonosz ellen, megszenvedve minden halált.

Jó elmenni Jeruzsálembe, meglátogatni a szent helyeket. Meglepődni a szerény méreteken. Milyen kis domb a Golgota! Milyen kis teremben zajlott az utolsó vacsora! De életközelié válik minden. Még jobban beleborzongunk végiggondolva, hogy a názáreti ácsmester fia és tanítványa megváltoztatták a világtörténelmet.

Akik elhárítják maguktól a kereszténységet, azoknak is szembesülniük kell azzal, hogy ebből az esélytelennek látszó közösségből, a Mesterüket a mártíromságba is követő tanítványoknak és az ő követőiknek a hitéből nőtt ki az az immár kétezer éves mozgalom, amely a gyűlölet helyett a szeretet parancsát tűzte zászlajára.

Az 1949–1989 közötti diktatúra idején – bár sokakat háttérbe szorítottak, másokat üldöztek hitük miatt – a nagy ünnepekzen zsúfoltak voltak a templomok. Akkor nyilvánvaló volt – ma is így van ez –, hogy az Ige elevenít meg, Krisztusban van a feltámadás.

Immanens nyomorúság, transzcendens reménység. Erről szól minden húsvét, diktatúrában és demokráciában egyaránt.

■ FRENKL RÓBERT

Hamis tanítók tévelygései, avagy mit ne olvassunk

Sokan keseregnek azon, hogy a mai fiatalok keveset olvasnak. Kétségtelen, hogy ezen lehet keseregni, valószínűleg kell is, de formabontó módon most inkább azok miatt háborgognék kicsit, akik olvasnak. Ha a könyvekre gondolok, valahogy olyan lelkiállapotban vagyok, amilyenben *Ady* lehetett – halála előtt egy évvel –, amikor *Vallomás* című publicistikájában azt írta: „Állandó olvasmányom voltaképpen nincs is más, mint a Biblia...”

Lassan tényleg betelik a pohár, és eljutok oda, hogy nem állandó, hanem egyetlen olvasmányom lesz a Szentírás. Pedig szeretnék a Biblián kívül mást is olvasni – főként olyan szövegeket, amelyek szépségről, emberi dolgokról, Istenhez való viszonyunkról szólnak. Manapság viszont kétségbeeszt azoknak a köteletnek a mindent elborító szennyaradata, melyek a tudat felszabadításával és a boldogság kulcsának megtalálásával kecsegtetnek, holott nyilvánvalóan szellemi bizsuk. A műveltség és lelki értékek után szomjazóknk egyre csak viszik ezeket, mint a vattacukrot, s talán már nem is veszik észre, hogy „hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban” (Róm 1,21), és ezért ráadásul kemény pénzeket is fizettek.

Onnan jutott most mindez eszembe, hogy kedves ismerősom a minap – kávéházi csevegésünk közben – világmegváltó olvasmányélményéről beszélt nekem,

melynek címe fölöttébb ígéretesnek tűnt: *Az élet sója*. A Kínában született, nagy sikerű írónak, *Lin Yutangnak* a művéről van szó, mely az ajánló szerint „örök bestseller”. Az Egyesült Államokban emigrált szerző ebben „bölcs természetességgel” szól a természet szépségéről, emberi mivoltunkról és – nem utolsósorban – Istenhez való viszonyunkról.

Még szerencse, hogy nem olvastam végig a mintegy félezer oldalas sikerfilozófiát, melynek nemcsak a címe, de az alcíme is roppant ígéretes: *Az élet megélésének fontosságáról*. Jól tettem, hogy a tartalomjegyzék átfutása után szakítottam a folyamatos olvasás divatjamúlt szokásával, s rögtön a *Miért vagyok pogány?* című fejezethez lapoztam, megkímélve magamat sok feleslegesen eltöltött órától.

Yutang a kérdéses fejezetben büszkén vallja, hogy ő pogány, majd mérnöki precizitással részletezi, miként távolodott el „lépésről lépésre” a kereszténységtől. Na, ennek a fele se tréfa, gondoltam, miközben kíváncsian vártam, miként tárja ki előttem „bölcs természetes-séggel” azt a tágas kaput, mely – a kárhozatba visz (vö. Mt 7,13–14).

A kárhozatba vezető út gyakran humorról van kikövezve: nem tagadom, jól derültem azon a mondaton, hogy „ha Isten feleannyira szeret is, mint az anyám, nem küld a pokolba”. Jót nevettem, de

aztán hamarosan arcomra fagyott a mosoly, mivel Yutang számomra szent dolgokról nyilatkozik pökhendi stílusban, hetyke könnyelműséggel odavetett, le-sajnáló szavakkal.

A szerző a pogány egyszerűséget állítja szembe a „feleslegesen bonyolult és nyakatekert” kereszténységgel, melynek bűnről, megváltásról, keresztről, mennyei kincsekről szóló tanításai közül „egyiket se lehet közvetlenül bebizonyítani”.

Ezek után akár azt is mondhatnám, hogy a téma innentől szóra sem érdemes. Hiszen ha valaki azt állítja, hogy valamit közvetlenül nem lehet bizonyítani, akkor ezzel azt is állítja, hogy közvetve viszont lehet... De ne érjük be ennyivel, mivel a szerző a keresztényeket olyan konkrét vádakkal támadja, amelyeket már sokfelől hallottam, s melyek ma is félreértések sokaságához vezetnek kortársaink körében.

Yutang szerint a vallásos ember csak „azért cselekszik jót, hogy a mennyországba jusson, tehát nem cselekedne jót, ha nem csábítaná a mennyország, vagy nem fenyegetné a pokol”. Sajnos ez a vád nehezen cáfolható, mivel valóban léteznek ilyen „vallásos emberek”. Akik viszont csak haszonlesésből vagy félelemből cselekszik a jót, nem is lehetnek Jézus tanítványai, legfeljebb magukat csalják meg. A vallásos emberek azono-

sítása Isten választott tanítványaival körülbelül olyan nonszensz, mintha a sarlatán, kuruzsló, mágikus energiákkal gyógyító családokat hasonlítanánk össze a hippokratészi esküt tett orvosokkal.

Hiszen Jézus pont azt parancsolja: úgy szeressük egymást, ahogyan ő szeretett minket, és „*nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért*” – amit ő meg is tett (lásd Jn 15,12.13). Ne tévesszen meg senkit, hogy ez parancs. Mert aki megtartja Jézus parancsolatait, annak Isten a saját Lelkéből ad (Jn 14,15–18.26); ezáltal válunk alkalmassá a képmutatás nélküli szeretetre (vö. Róm 12,9).

Yutang nyilván azt érti „vallásos emberen”, aki hisz Istenben, de a testvérével szemben képmutató. De mi, Jézus követői, tudjuk, hogy aki azt mondja: „*Szeretem Istent*”, a testvérével viszont alakoskodó, az hazug, mert ha „*nem szereti a testvéret, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát*” (lásd 1Jn 4,20–21).

Ezért is írja Péter: „*Tisztítsátok meg lelkeket az igazság iránti engedelmisséggel kép-mutatás nélküli testvérszeretetre, egymást ki-tartóan, tiszta szívűből szeressétek, mint akik nem romlandó, hanem romolthatatlan magból születtek újjá, Isten élő és maradvány igéje által.*” (1Pt 1,22–23) És ennek nyilvánvalóan semmi köze a fenti, „az élet sójából” idézett gondolathoz...

Érdekes, hogy Yutang lelkeszcsaládból

származott, keresztény papnak készült, egy ideig a misszionárius főiskolára járt, ahonnan viszont kicsapták. Talán nem véletlenül, de ez nem a mi dolgunk. Azonban az már pusztán „irodalmi nézőpontból” is érthetetlen, hogy egy művelt ember hogyan írhat olyan egyetemes, logikailag is abszurd ostobaságokat, mint hogy „mai csillagászati tudásunk mellett nem lehettem többé, hogy az egyes ember oly rettentően fontos lehetne a Nagy Teremtő szemében, hiszen az egyén végtelenül kis pont ezen a földön...” Én kérek elnézést, de már a konfirmálóknak is van fogalmuk Isten gondviseléséről: „*Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!*” (Lk 12,32)

Kár, hogy a kicsiny nyáj létezésében, eljövendő boldogságában, a választottak fontosságában szerzőnk nem hisz. Mi sem vesszük komolyan, hogy bármi fontosat mondhatna nekünk az élet sójáról. Különösen úgy, hogy ez a címben használt szófordulat kísértetiesen hasonlít Jézus szavaira: „*Ti vagytok a föld sója.*” (Mt 5,13)

Szóval akármilyen népszerűek is manapság a távol-keleti bölcsességek, köszönjük szépen, de számunkra ez boldogság, az étellel való kérdés, melyhez nekünk semmi közünk (vö. Róm 1,22; 1Jn 2,16). Mi maradunk inkább az evangéliumnál.

■ ANDRISKA JÁNOS

„...ale ak Kristus nebol vzkriesený,
daromná je vaša viera, ešte vždy ste
vo svojich hriechoch. (...) Ale
Kristus bol vzkriesený z mŕtvych,
prvotina z umretých.”
(1Kor 15,17.20)

Slovenská príloha

Stranu zostavila: Hilda Guláčiová-Fabulová

Kristov kríž

Pred nami ide...
V slnka zatmení
On svieti – Jeho kríž!
Pred nami ide...
Boh sa nemení!
Duša, či pochopíš?
Popri nás ide...
Vystiera ruku,
Rozptápa hriechov ľad.
Popri nás ide...
Púšť mení v lúku.
Duša, On má ťa rád!
Za nami ide...
Križom nás chráni
A počuť jeho hlas.
Za nami ide...
Na jeho dlani
Spasenia skvie sa jas!
Nad nami ide...
Podobu križa
Má cesta k nebesám.
Bole sa tíšia.
Ó, duša, tu je Pán!

Prosba o odpustenie

Golgota, Gulgota,
miesto Lebecne,
na teba spomienky
ostanú večne!
Tu Ježiš na križi
Zmučený zomiera,
pod križom
zem krvou nevinnou
ostráva skropená.
Hroznú smrť podstúpil,
aj to Božia vôľa,
kým ducha vypustil
mocným hlasom zvolá:
„Bože môj, Bože môj,
prečo si ma opustil?”
Opona chrámová sa trhá,
On čo je bez viny
Do svojich rán
Naše hriechy schová
a spolu s nimi,
svoj život dokoná.
My veľkí hriešnici
v srdci to cítime,
že si trpel za nás,
kajúčne prosíme,
odpúšť naše viny,
už hrešiť nechceme,
chceme sa polepsiť
a byť celkom iní!
Ak sa tak nestane,
my to dobre vieme,
že sme zatratení
a večne zhynieme.

I. ZLATOVSKÝ

Veľkonočná nedeľa: „Veselé Vianoce!”

„Riekol jej Ježiš: Ja som vzkriesenie, i život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie.” (Jn 11,25)

Keď som počas minuloročnej Veľkonočnej nedele vošla do zhromaždenia, pozdravila som svoju priateľku slovami: „Veselé Vianoce!” Rýchlo som sa opravila: „Vlastne, som myslela veselú Veľkú noc!” „Tie dve veci sa nedajú rozdeliť”, usmiala sa priateľka.

To je pravda. Bez Vianoc by nebolo Veľkej noci. A bez vzkriesenia by dnešný deň bol obyčajný deň, ako každý iný. Dokonca by sme nevedeli, čo je to cirkev.

Vianoce a Veľká noc sú najradostnejšími sviatkami kresťanského roka. Počas toho prvého si pripomíname vtelenie Boha, keď vzal na seba podobu človeka a prišiel na zem. „Lebo tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna...” (Jn 3,16)

Počas druhého sviatku oslavujeme Ježišovo vzkriesenie. „Niet ho tu, vstal z mŕtvych”, povedal anjel (Lk 24,6). Ešte pred stvorením boli tieto dva dni v majstrovskom pláne nebeského Otca neoddeliteľné späté. Ježiš sa narodil, aby zomrel za naše hriechy a porazil smrť, aby sme my mohli žiť.

Ktorý z nich je dôležitejší? Vianoce, narodenie Ježiša? Alebo Veľká noc, smrť a vzkriesenie človeka, ktorý bol Božím Synom? Oba sviatky sú dôležité. Oba sú dokazom Otcovej lásky k nám.

Veselé Vianoce! A požehnanú Veľkú noc!

Myslienka: Vianoce a Veľká noc – dve kapitoly tej istej knihy.

Veľkonočný pondelok: Svedectvo ateistu

„Milovať budeš Pána svojho Boha celým svojim srdcom a celou svojou dušou i celou svojou myslou.” (Mt 22,37)

S vedomím, že láska k Bohu a k blížnemu je ústredným poslanstvom Písma, som pracoval na svojej doktorskej práci, ktorej témou bol Pojem lásky v psychológii Sigmunda Freuda. Dozvedel som sa, že tento vplyvný mysliteľ, ktorý neveril v Boha, zdôrazňoval výnimočnú dôležitosť lásky. Napríklad napísal, že najlepším spôsobom, ako sa dá „uniknúť pred životnými starosťami” a „zabudnúť na skutočnú biedu” je ísť po ceste, na ktorej „očakávame, že akékoľvek uspokojenie pochádza z milovania a z toho, že sme milovaní”. V tomto bode Freud súhlasil s Bibliou, ktorá sa zameriava na lásku. Písmo hovorí, že „Boh je láska” (1Jn 4,8). Učí nás, aká dôležitá je „viera”, ktorá je „činná skrze lásku” (Gal 5,6). Číže najväčším problémom, ktorému všetci celíme, je to, ako sa zbaviť hriechnej sebalásky, ako úprimne milovať Boha a svojho blízkeho (Mt 32,37–39, 1Jn 3,14). Jedinou odpoveďou na tento problém je Evanjelium so svojím poslanstvom o Kristovej láske, ktorá premená životy. Pavel v liste Rimanom napísal: „Láska Božia nám bola vliata do srdca skrze Ducha Svätého, ktorý nám bol daný” (Rom 5,5).

Sme naplnení Božou láskou? Len tak uveríme Ježišovi, ako svojmu Spasiteľovi, začne Svätý Duch lásky vtekať do nás a pôsobiť prostredníctvom nás.

Božia láska, ktorá prevyšuje všetko,
Urob si v nás svoje trvalé miesto.

Myslienka: Boh vlieva svoju lásku do našich srdiec, aby mohla vytekať k ostatným.

Obnovilo sa spoločenstvo s Bohom – zamyslenie

Z obete Pána Ježiša Krista pre nás vyplýva, že máme žiť nový život ako zmiernené a vykúpené Božie deti. Ako nové stvorenie Sme povolani slúžiť živému Bohu: „O čo viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha samého seba obetoval Bohu v bezvážnej obeť, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme slúžili živému Bohu!” (Zid 9,14) Obnovilo sa narušené spoločenstvo s Hospodinom a vzniká nová situácia. Nový život, nové spoločenstvo, nový vzťah, ku ktorému sme povolaní a zaviazaní.

Obet Pána Ježiša vyvrcholila v nedeľnej veľkonočnej ráno. V tomto je iná ako ostatné obete. Kristova obet by bola nedokončená a neúplná, keby nebolo vzkriesenia. Stále by sme boli „v hriechoch”. Apoštol Pavel nám to ozrejmuje, keď píše: „...ale ak Kristus nebol vzkriesený, daromná je vaša viera, ešte vždy ste vo svojich hriechoch!” (1Kor 15,17) Kristovo veľkonočné vzkriesenie sa dovršilo na Veľký Piatok. Hriechy sú odpustené, zmierenie je dokonané.

A ako je to s obetami dnes? Prestali alebo neprestali? Dá sa povedať, že áno aj nie. Tie, ktorými sme si chceli zmieriť Boha a získať odpustenie hriechov, prestali. Pokračujú však tie, ktorými chceme vzdať Bohu úctu. V Obrane Augburského vyznania sa píše: „Existujú dva druhy obete. Jedným je obet zmierenia, to jest skutok, dávajúci zadostucinenie za vinu a trest, teda zmierujúci Boha alebo utišujúci Boží hnev: tento skutok aj iným zasluhuje odpustenie hriechov. Druhým je obet vďaky, ktorá nezasluhuje odpustenie hriechov ani zmierenie, ale ju prinášajú zmierení, aby vzdali vďaky za prijaté odpustenie hriechov a za iné dobrodenia.” Prvý druh človeku priniesol Pán Ježiš Kristus. Druhý typ obete prinášame my kresťania, ako prejav vďaky za to, čo sme od Boha prijali. Táto obedná prax pokračuje dodnes a máme ju robiť každý deň, aby sme si Bo-

ha uctili. Je dôležité rozlišovať obetné formy. Prvá je fyzická, druhá duchovná.

Obidva verše nám ukazujú na zmenu života, ktorú spôsobilo stretnutie človeka s Bohom. Žalmistovo vyznanie reflektuje Hospodinov zásah do jeho života. Rozoznáva, že je postavený do novej situácie, ktorá nemá pôvod v ňom samom, ale mu je darovaná. Jeho nárek je pohrebným kvílením, akýmsi kultickým rituálom oplakávania mŕtvych. Smútočné rúcho, šité zo zrebného plátna – vrecoviny, sa vtedy nosilo na znamenie pokánia, ako pohrebný rubáš, ktorý symbolizoval a sprítomňoval nositeľovi jeho

vedel dopracovať, mu je darované. On tú radosť nemal, veď nariekal a chodil vo vrecovine, ale bol ochotný uveriť v Boží dar, ktorý mu bol daný v novom kultickom úkone.

Podobne i v úvodnom biblickom verši spomínaný slepý pri Jerichu. Jemu zaznieva v Ježišom slove: „Chod!” Boží príkaz. Zaznieva to ako príkaz slepému, Ktorý chodiť nevie, ktorého musia vodiť. Ježišovo „chod” je slovo zákona, na ktorý slepý nemá, ktorý nie je schopný dodržať. Ale poslúcha. I keď je to v jeho situácii nemožné. A v tom mu zaznie i slovo evanjelia: „Tvoja viera ťa uzdravila.” Vidí. A to z Božej milosti prostredníctvom viery.

FOTO: GABI LUKÁCS

smrť. To sú slová, ktoré nám charakterizujú jeho situáciu. I predchádzajúci kontext nám prezrádza, že sa ocitol na prahu smrti. Novú situáciu – tanec, kulticky rituál radosti a opásanie radosťou, žalmista vníma ako Boží zásah. To, čo nemal, čo nemohol získať a k comu sa ne-

Boh nám ponúka spásu novú skutočnosť a realitu života. Kde však je? Prečo ju nevidno? Prečo ju neprežívame? Žalmista i slepec sú ochotní do tej spásy vstúpiť kulticky aj fakticky. I keď ju nevidia, veria jej a odchádzajú uzdravení. Božou milosťou cez vieru.

Könyvcserét ajánlunk!

A sokszor használt közmondás – a könyveknek megvan a maguk sorsa – *Dóka Zoltán Márk evangéliuma* című kommentárjára is igaz megjelenése pillanatától fogva. 1977-et írtunk akkor. A diakóniai teológia mint egyházunk hivatalos és megkérdőjelezhetetlen „ideológiája” uralta ige hirdetéseinket, a lapjainkban olvasható cikkeket, tanulmányokat, illetve megjelenő könyveinket is. Egyetlen könyv sem maradhatott mentes tőle. Az is megtörtént, hogy a szerző tudta nélkül „beleírták”. Ilyen körülmények között jelent meg a kommentár. A kötet szerzője a már ki nyomtatott könyvben fedezhette fel (több mint háromszáz helyen) a *Káldy Zoltán* püspök által beleírt mondatokat.

Ebből a könyvből még sokunknak a könyvespolcán ott állhat egy-egy példány, s amikor levesszük, és beleolvasunk, nem is gondoljuk, hogy talán éppen a szerző gondolatával és teológiai látásával ellentétes mondatokat olvasunk. Ezért szeretettel felajánljuk, hogy aki kívánja, annak kicseréljük a könyv eredeti példányát az új kiadásra.

Mindazoknak, akik az 1977-ben megjelent, Dóka Zoltán által írt, *Márk evangéliuma* című könyvet megküldik címünkre (*Isó Dorottya és Isó Zoltán*, 8200 Veszprém, Kossuth u. 4.), postai utánvétellel a könyv új, a hévízyörki gyülekezet által a szerző halálának első évfordulóján kiadott, az eredeti szöveget tartalmazó, szép küllemű kiadását küldjük vissza.

ISÓ DOROTTYA

HIRDETÉS

Sok szeretettel hívjuk az érdeklődőket az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány és a Győri Evangélikus Egyházközség által szervezett, *Asztali beszélgetések* című előadás-sorozat következő alkalmára. A disputa címe: *Az élet értéke*. Az alkalom résztvevői: *Lányi András* ökológus és *Béres Tamás* evangélikus lelkész, egyetemi docens. Az előadás időpontja: március 27., csütörtök, 18 óra. Az előadás helyszíne: Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar, II. számú épület (Győr, Liszt Ferenc út 17.).

HIRDETÉS

A debreceni gyülekezet 2005-ben lebontotta korábbi, 1925-ben szentelt, a Rieger orgonagyár által épített pneumatikus orgonáját. A hangszer – padláson tárolt – sípanyagát (jelenlegi állapotában) szívesen átadja (mértányos áron) olyan gyülekezetnek, ahol az orgona felújításához hasznosítani tudják.

Az orgona diszpozíciója: pedál: Violonbass 16', Subbas 16', Cello 8'. Főmű: Principal 8', Flut harmonique 8', Salicional 8', Flaute tibia 4', Prestant 4', Cornett 3-4 sor. Redőny: Quintaton 16', Gamba 8'; Bourdon 8', Vox Celestis 8', Flut octavinte 4', Octavin 2', Pleinjeau 2 2/3' 4 sor.

Érdeklődni lehet *Kertész Attila* kántornál: 20/824-4073.

HIRDETÉS

Pályázat

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma megbízásából az Oktatási Osztály pályázatot hirdet a Magyarországi Evangélikus Egyház budapesti kollégiumai Középiskolai Kollégiumának (1077 Budapest, Rózsák tere 1.) kollégiumigazgatói állására.

Képesítési és egyéb feltételek: egyetemi szintű pedagógus-oklevél; legalább ötéves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat *vagy* evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább ötéves közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat; evangélikus vallás, a jelentkező öt éve feleljen meg az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció, lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlek, egyéb: az állás elfoglalásának ideje: 2008. augusztus 1. A megbízás hatévi időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap. A pályázat elbírálásának határideje: 2008. május 31. Juttatások a Közalkalmazotti Törvénynek megfelelően.

A *pályázatnak tartalmaznia kell* a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását; önéletrajzát; részletes szakmai életrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját; szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A *pályázathoz mellékelni kell* a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát; érvényes erkölcsi bizonyítványt; lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől, lelkész esetében az illetékes püspöktől; a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

A részletes pályázati feltételekről *Mihályi Zoltánné* osztályvezetőtől kapható felvilágosítás (telefon: 1/429 2035).

A *pályázat címzése:* Magyarországi Evangélikus Egyház országos iroda, Oktatási és Iskolai Osztály, Mihályi Zoltánné, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írják rá: „Igazgatói pályázat”, és tüntessék fel az intézmény nevét.

HIRDETÉS

Számítógépes oktatás lelkészeknek és segítőiknek

Az Országos Egyházi Iroda számítógépes oktatótermében idén tavasszal is indítunk számítógépes tanfolyamokat lelkészeknek és gyülekezeti segítőiknek.

- Április 8.: *Haladó szövegszerkesztés* (Szöveg 2.) – Összetett szövegszerkesztési feladatokat hajtunk végre, és az ezekhez szükséges eszközök használatát tanuljuk meg: fejlécek, sablonok, stílusok használata és körlevelek készítése.
- Április 15.: *Gyülekezeti újság papíron és interneten* (Újság) – Újságkészítés és számítógépes kiadványszerkesztés – papíron és interneten.
- Április 22.: *Honlapszerkesztés* (Honlap) – Honlap tervezése és elkészítése az evangélikus honlapszerkesztőben. Közösségi portálok készítése Plone portálrendszerben.
- Április 29.: *Gyülekezeti adminisztráció* (SÜNI) – A SÜNI program eddig elkészült moduljai: kapcsolatok, események kezelése, iktatás, lekérdezés, útnyilvántartás. A tanfolyam témája ezeknek a moduloknak a gyülekezeti adminisztráció során történő használata.

A tanfolyamok egynaposak, 9.30-tól 17 óráig tartanak. Helyszín: az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) 2. emeleti tárgyalója. Előzetes jelentkezés szükséges *Csüllög Péter* rendszergazdánál (telefon: 20/824-2012, e-mail: Peter.Csullog@lutheran.hu). Egy tanfolyamon legfeljebb tíz fő vehet részt. A tanfolyami díj (mely az ebédet is magában foglalja) 2500 Ft. az útiköltséget a résztvevők vagy gyülekezetük fizeti (az országos egyház nem nyújt költségtérítést).

A gépkocsival érkezőknek sajnos nem tudunk parkolási lehetőséget biztosítani az Üllői út 24. szám alatt. E célra a város széli nagyobb parkolók, illetve a tömegközlekedés használatát javasoljuk. A környező utcák őrzött parkolóiban korlátozott számban, díjfizetés ellenében lehet parkolni. Őrzött parkoló található a Mária utcában, a Bródy Sándor utcában és a Corvin mozi mögött.

Bemutatkozik a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság

Egyházunkban értelmiségi alkalmakat már régóta és több helyen szerveznek. A Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközségben a gyülekezet egyik korábbi lelkészének, a nemrég eltávozott *Takács József-nek* a kezdeményezésére és vezetésével – aki második diplomája szerint villamosmérnök volt, és ezen a területen sok évet dolgozott – az 1985–86-os munkaévben indult el az „értelmiségi bibliaóra”, későbbi nevén *Keresztyén Értelmiségi Kör*, majd *Keresztyén Értelmiségi Fórum* havi egy alkalommal. Az alkalmak szervezésébe a kezdetektől bekapcsolódott e sorok írója is.

A 20. század második felében tulajdonképpen ekkor és itt indult el nemcsak az evangélikus egyházon belül, hanem a magyarországi keresztyén/keresztény egyházak között is az első legális, rendszeres, értelmiségiek részére szervezett gyülekezeti alkalom. Talán igazából ettől az időponttól kezdődően tekinthetjük az értelmiségi munkaág hazai megindulását, bár egyházi körökben még ma is sokan kétségbe vonják ennek a létjogosultságát.

Az „értelmiségi” fogalom nem elitet, nem elkülönülést vagy kirekesztést takar, hanem a létformára, életmódra, értékrendre utal.

Az értelmiségi alkalmak célkitűzéseit jól szemlélteti az alábbi összefoglalás: A keresztyén embereket mindennapi életükben foglalkoztató, illetve érdeklődésükre számot tartó kérdésekről előadások tartása keresztyén szemszögből, őszintén és sokoldalúan. Lehetőséget nyújtani közismert, hívó szakembereknek a szakterületükből egy-egy probléma bemutatására, nem mellőzve a konfliktusokat sem. Előadásokra felkérni neves közéleti személyiségeket, megadva ugyanakkor azt a lehetőséget, hogy az előadók is megismerjék a téma fogadtatását egyházi közösségben. Missziói feladatként olyan alkalmat teremteni, ahova olyanok is eljönnek, akik egyébként más egyházi alkalmakra nem járnak.

A kilencvenes évektől már több helyen voltak, illetve vannak az országban értelmiségi alkalmak. Ezek közül kiemelendő az 1994-ben indult Deák téri Evangélikus Értelmiségi Műhely és a nem rendszeresen szervezett központi országos összejövetelek.

Evangélikus egyházi körökben már korábban felmerült, hogy szükséges lenne az evangélikus értelmiségi hívek tevé-

kenységét jobban aktivizálni, különös tekintettel arra a meghatározó szerepre, amelyet az értelmiségiek társadalmunk életében betöltenek. Az igény teljesítéséhez indokoltnak látszott megfelelő szervezeti keretet létrehozni. 2005. február 19-én az Evangélikus Hittudományi Egyetemen megtartott evangélikus értelmiségi konferencián közfelkiáltással megalakult a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság – rövidített alakban: Mevét.

A Mevét szervezeti felépítése

A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényeinek megfelelően a Mevét szervezeti formája: egyházi egylet az országos presbitérium keretében. Az egylet jogi személyiséggel nem rendelkezik.

Működését az elnök és egy hat-hét tagú tagú intézőbizottság irányítja, melynek egy tagját az egyházi országos elnökség delegálja, egy másikat pedig az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora. Az elnököt és az intézőbizottság további tagjait az egylet vezetőségválasztó gyűlése választja meg hat évre többségi titkos szavazással. Az intézőbizottság maga határozza meg működési módját.

A Mevét viszonylag laza szervezetben az egyházi törvények előírásainak betartásával, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájához kötődve, minimális adminisztrációs háttérrel működik; a teológiai hátteret az Evangélikus Hittudományi Egyetem biztosítja az intézőbizottságba delegált tagon és az egyletben részt vevő oktatóin keresztül.

A Mevét fő feladata és tagjainak szolgálati területei

Fő feladat: a kiemelkedő aktív tevékenységet folytató evangélikus értelmiségi hívek, valamint egyházi célú szervezetek és egyéb tömörülések összegyűjtése szakmai területek szerinti nyilvántartással és ennek hozzáférhetővé tétele az egyházon belül.

Szolgálati területek

- tanácsadás a gyülekezetek, egyházi létesítmények és az egyházi vezetés részére;
- szolgálat vállalása gyülekezeti rendezvényeken (szeretetvendégség, nem hagyományos alkalmak, értelmiségi körök stb.);
- felkérésre közreműködés iskolai rendezvényeken;

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) április 5-i konferenciájára az Evangélikus Hittudományi Egyetemre (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).
PROGRAM 10.00: Köszöntés, megemlékezés 10.05: Megnyitó áhítat – <i>Ördög Endre</i> esperes 10.20: <i>Egyház és kommunikáció</i> – <i>Krámer György</i> püspökhelyettes 10.45: <i>Hogyan kommunikáljunk?</i> – <i>Mihályi Norbert</i> PR-menedzser

HIRDETÉS

Felvételi PhD-képzésre az EHE-n

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) felvételt hirdet a 2008/2009-es tanévre nappali tagozaton hároméves doktori (PhD) képzésre egyetemi hittudományi végzettségel rendelkezők részére. A jelentkezési lap az EHE rektori hivatalában (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469 1051) szerezhető be, vagy letölthető az EHE honlapjáról: *http://teol.lutheran.hu* (Tanulmányi információk/ETN/Iráttár vendégek számára/Szabályzatok, tanulmányi iratok). Jelentkezési határidő: április 30. A felvételi konzultáció időpontja: május 30.

11.10: Rövid szünet 11.20: Felkért hozzászólások – <i>Gauland Ágnes, Kőhāti Dorottya, Gülch Csaba, Schulek Csaba</i> 11.40: Megbeszélés – moderátor: <i>Lengyel Anna</i> országosfelügyelő-helyettes 12.20: Csemlbalózene – <i>dr. Finta Gergely</i> 12.30: Ebéd – jelentkezés alapján, térítés ellenében (400 forint/fő) 13.30: <i>Evangélikus szellemi központok</i> – <i>Itt-zés János</i> elnök-püspök 13.55: <i>Több mint diákevek</i> – <i>Tölli Balázs</i> gimnáziumigazgató 14.20: Rövid szünet

Meghívó

14.30: Felkért hozzászólások – <i>dr. Roncz Béla, dr. Bácskai Károly, Fellegvári Zoltán, Martinovszky István</i> 14.50: Megbeszélés – moderátor: <i>Schulek Ágoston</i> 15.30: Záróáhítat – <i>Kondor Péter</i> esperes 15.45: Zárszó

Jelentkezni március 31-ig lehet e-mailben a veresemese@c2.hu címen, telefonon *Mihályi Zoltánnál* a 20/824-2809-es számon vagy levélben a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájánál (cím: 1085 Budapest, Üllői út 24.).

HIRDETÉS

Meghívó a közép-európai protestáns találkozóra

Pozsony, 2008. június 27–29.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Külgügyi Osztálya szeretettel várja mintegy hetven gyülekezeti tag jelentkezését a közép-európai protestáns találkozóra. Az autóbuszos utazás költségeit egyházunk vállalja; a résztvevőktől személyenként összesen 15 euró részvételi díjat várunk, amely összeggel a helyszínen a kollégiumi elhelyezéshez kell hozzájárulniuk. Ez az összeg a szálláson kívül napi egyszerű étkezést biztosít. A reggeliről és a vacsoráról a résztvevőknek kell gondoskodniuk.

A találkozóra az MEE Külgügyi Osztályán lehet jelentkezni írásban (1085 Budapest, Üllői út 24.), e-mailben *Cselovszkyné Tarr Klára* (klara.tarr@lutheran.hu) vagy *Schulek Edit* (edit.schulek@lutheran.hu) címén, illetve faxon (1/266-5532) április 15-ig.

Mivel a jelentkezőket egyenként regisztrálnunk kell a Szlovákiai Evangélikus Egyház honlapján, arra kérjük a jelentkezőket, hogy lehetőség szerint a jelentkezéskor adjanak meg telefonos elérhetőséget.

Testvéri köszöntéssel:

Dr. Fabiny Tamás, a külügyekért felelős püspök és Cselovszkyné dr. Tarr Klára (MEE Külgügyi Osztály)

Szabadságot a gyermekeknek!

► Jótékonyági gálaestet rendez április 17-én, csütörtökön este 7 órakor az Uránia Nemzeti Filmszínházban pártfogoltjai javára az Angyalföld Alapítvány. A szervezet működéséről korábban már beszámoltunk az *Evangelikus Élet* hasábjain: börtönben fogva tartott szülők gyermekeinek nyári táboroztatását végzik, évközben egy-egy felhőtlen hétvégét, karácsonykor – „a fa alá” – ajándékgyűjtő akciót szerveznek az alapítvány munkatársai. Az áprilisi gálaestre neves fellépők egész sorát sikerült megnyerniük.

Palya Bea

Az est védnöke Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes és Bollók Csaba filmrendező (*Iszka utazása* című műve a 2007. évi magyar filmszemle díjnyertes alkotása). A *Szabadságot a gyermekeknek* cím pedig kétszeresen is találó, de erről hadd szóljon az est lelkes fő szervezője és „motorja”, Kadlecik Zoltán evangélikus teológus, az Angyalföld Alapítvány kuratóriumának elnöke. Elsőként a jótékonyági est céljáról, az ötlet fogantatásáról kérdeztük.

– Korábban nem szerveztünk még ehhez hasonlóan nagyszabású rendezvényt. Az ötletet egy picit a kényszer szülte: alapítványunk évente huszonöt-harminc gyermeket tud nyáron egy hétre, tíz napra üdültni vinni. Azonban több tízezer (!) olyan gyermek él az országban, akinek egyik – vagy mindkét – szülője börtönben van.

Az érintettek nagy számához képest igen csekély a lehetőségünk segíteni, s ennek sajnos anyagi okai vannak. Ezért

arra gondoltunk – tekintve, hogy a szállásköltség igen nagy terhet ró ránk –, jótékonyági gálaestet szervezünk, s a bevételéből vásárolunk egy ingatlant, egy olyan házat, ahová egész nyáron vihetünk gyermekeket, velünk lehetnek akár nyolc hétig, sőt a tavaszi-őszi hétvégeket is ott rendezhetjük meg. Hosszú távon ez megtérülő befektetés. Remélhetőleg a támogatói adományokból összegyűlik annyi pénz, hogy el tudjuk indítani az ingatlan megvásárlását. A fogva tartott szülők „szabad” gyermekeinek gondta-

lan „szabadságot” szeretnénk biztosítani a szó szoros és átvitt értelmében is.

– A belépőjegy tízezer forintba kerül, a művészvilág színe-java pedig „természetesen” ingyen lép fel. Gondolom, manapság számtalan jótékony célra keresnek támogatókat, és az, hogy igent mondtak Önnek neves, elfoglalt művészek, nagy szó... Hogyan fogadták a felkérést?

– Valóban neves fellépőket említhetnek: Palya Bea, Csernus Mariann, Jordán Tamás, a Fonó zenekar, a Kaláka együttes, a Muzsikás és a Vujicsics együttes állt mellénk. A

gálaműsort állófogadás követi, ahol személyes találkozásra is lesz lehetőség.

Elsőként Palya Beát kerestem meg, aki azonnal örömmel igent mondott. Innen a zenei vonal, a stílus már tulajdonképpen adva volt. Valamennyi művészt nagyon szeretem, ha szabad személyes okot is említeni. Valamennyien első kéreésre vállalták, szívesen jönnek, amiért ezúton is köszönettel tartozom.

– Ideális esetben mekkora bevételre számít, elég lesz-e egy ház megvásárlására?

– Két lehetőséggel számolunk. Az egyik az, hogy a jegyek árából befolyó összegből – mivel az Uránia filmszínház négyezerhatvan fős, akár a négyezerhatvan fős, akár a négyezerhatvan fős – vásárolunk. A másik az, hogy újabb támogatásokat keresünk, akik kiegészítik az összegyűlt összeget.

– Terveik szerint hol vennének ingatlant?

– Mivel a gyermekek közül sokan még életükben nem voltak a Balatonon, illetve a többiek is csak tavaly először, velünk, s nagyon szeretnek, szeretnének ott nyaralni, legjobb lenne valahol a tó közelében. Ám ez nagyon függ a támogatás összegétől. Az is elképzelhető, hogy valahol a Pilis környékén vásárolunk.

– Egyébként a támogatott gyerekek közül is lesznek ott néhányan a gálaesten? Ez nyilván nekik is és az adományozóknak is fontos találkozás lehet...

A Kaláka együttes

– Igen, viszünk gyerekeket, fontos, hogy a szponzoraink, a vendégeink lássák „élőben” is, hogy kikről van szó. Arra is van lehetőség, hogy adományozók vásároljanak jegyet ezeknek a gyerekeknek; így többen is eljöhetnek.

– Hol lehet megvásárolni a jegyeket?

– A helyszínen, azaz az Uránia Nemzeti Filmszínház pénztárában, valamint elővetelben a www.jegymester.hu weboldalon.

A fellépők egyikét is megkérdeztük. Miután a Kaláka együttes is elvállalta a felkérést, egyik tagjával, Gryllus Dániellel először arról beszélgettünk, miként fogadta Kadlecik Zoltán hívását:

– Nagy meglepetéssel, hiszen korábban nem is tudtam, hogy egyáltalán létezik ilyen alapítvány, ilyen kezdeményezés. De nagyon örülök neki, hogy van! Arról, hogy mi lesz a gálaest, a gyűjtés utóélete, így előre természetesen még nem tudok beszélni, de ha csak egy kicsit is, ha legalább két-három téglával hozzájárulhatunk, akkor az nekünk is öröm. És talán az is fontos, azaz nem mindegy, hogy szellemiségében milyen erőfeszítés eredményét fordítjuk erre a nemes célra. A muzsikánk, a verseink, amelyeket énekelünk, remélem, legalábbis örömet szereznek a rászorulóknak – s talán ez is lendít a dolgon.

– Bizonyára nem ez az első jótékony célú fellépésük...

– Nagyon sok alapítvány keres meg bennünket, szinte naponta hívnak, kérnek jótékonyagra, adakozásra; ha tehetjük, eleget teszünk a megkeresések-

nek. Nyilván nem tudunk minden mögé odaállni. Sok alapítvánnyal vagyunk kapcsolatban, Zoltánékkal most először dolgozunk majd együtt, de meg kell mondanom: ritkaság, amikor ennyire komoly háttérrel kezdeményezéssel találkozunk.

– Hívó, vallását gyakorló evangélikusként mit gondol ezeknek a gyerekeknek a sorsáról?

– Azt hiszem, tulajdonképpen nem különböztethető meg egy átlagos, humanus gondolkodású embernek és egy hívó embernek az e kérdéssel alkotott véleménye. Itt olyan gyerekekről van szó, akiknek a jövője még egyáltalán nincsen „kinyitva”, nem tudjuk, hogy merrefelé tudnának elindulni, ha segítséget kapnak. Azt viszont tudjuk, hogyha ilyen segítség nem érkezik, akkor bizony nagyon nehéz számukra a kitörés ebből a körből. Egy életpálya induló szakaszában érkező segítség nagyon hasznos lehet.

– Milyen műsorral készülnek? S mi történik még a húsvéti, a tavaszi szezonban a Kaláka együttes háza táján?

– A húsvét áttalában közel esik a költészet napjához, ez idén sincs másképp. Így ez az időszak nagyon „forgalmas” számunkra. Húsvétkor mi nem nagyon szoktunk muzsikálni, az családi ünnep, a költészet napján és annak táján viszont annál többet. Idén Kányádi Sándor bácsival leszünk színpadon, fellépünk

„Szabadságot a Gyermekeknek”

Jótékonyági Gálaest

2008 április 17-én 19 órakor az Uránia Nemzeti Filmszínházban
(Budapest, 1088, Rákóczi út 21.)

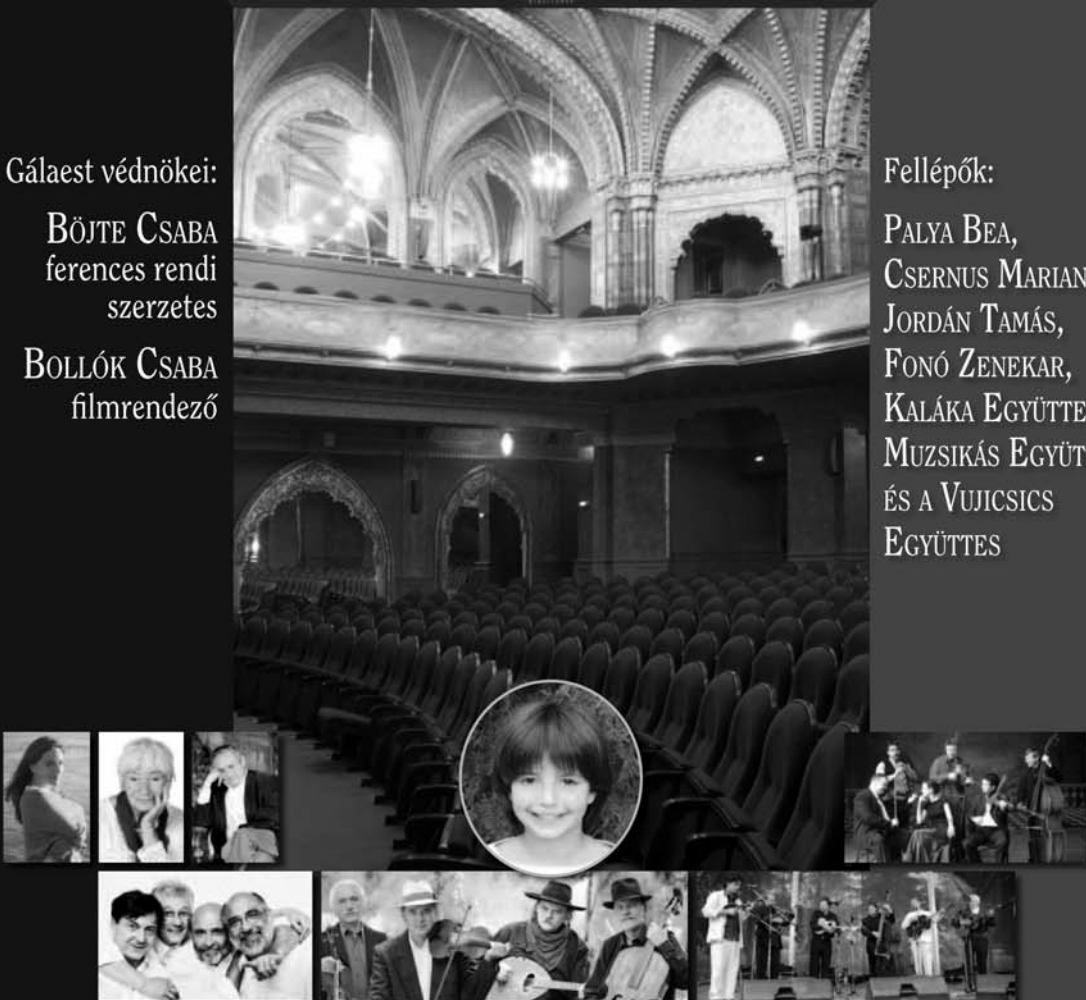
A Gálaest védnökei:

BÖJTE CSABA
ferences rendi
szerzetes

BOLLÓK CSABA
filmrendező

Fellépők:

PALYA BEA,
CERNUS MARIANN,
JORDÁN TAMÁS,
FONÓ ZENEKAR,
KALÁKA EGYÜTTES,
MUZSIKÁS EGYÜTTES
ÉS A VUJICSICS
EGYÜTTES

A Jegyek ára 10 000 Ft, mely a gálaműsor utáni állófogadást is tartalmazza.

A jegyekből származó összeg az Angyalföld Alapítvány céljait segíti.

Az alapítványról további információt a www.angyalfold.hu oldalon kaphatnak.

Jegyeket a helyszínen (Uránia Nemzeti Filmszínház),
valamint a Jegymester (www.jegymester.hu) hálóján keresztül lehet megvásárolni.

Támogatók: Argumentum, Jegymester, Magyarországi Evangélikus Egyház, nka Nemzeti Kulturális Alap, Szolidart, Uránia.

HIRDETÉS

Gryllus Vilmos és Dániel a PAX Televízió műsorán

A Kaláka együttes tagjai, az evangélikus Gryllus testvérek szerepelnek a PAX Televízió *Mit ér az ember, ha...* című portrészorozatában. Március 24-én, hétfőn 20 órai kezdettel *Mit ér az ember, ha hívó?* címmel a Gryllus Vilmossal készült beszélgetést láthatjuk. Ismétlés: március 25., kedd, 14.35. Március 25-én, kedden este 20 órakor pedig a Gryllus Dániellel készült beszélgetés kerül adásba *Mit ér az ember, ha zenész?* címmel. Ismétlés: március 26., szerda, 14.35.

■ KÓHÁTI DÓRA

HIRDETÉS

Március 15-től kórházi lelkigondozói szolgálatunk szeretettel várja mindazokat, akik szükségét érzik személyes lelkigondozói beszélgetésnek. Lehetőséget biztosítunk erre minden kedden 15 és 18 óra között az Üllői út 24. szám alatt lévő irodánkban, előzetes időpont-egyeztetés alapján. Nemcsak szóbeli beszélgetésre van lehetőség, hanem e-mailben való levelezésre is. Balogh Éva: 20/824-4723; bodzabokor@gmail.com. Heinemann Ildikó: 20/770-0442; k.h.ildi@freemail.hu.

HIRDETÉS

A Baptista Teológiai Akadémia felvételt hirdet a 2008/2009-es tanévre

Felvételt hirdetünk teológia szakra (BA), lelkipásztori szakirányra olyan hívó fiataloknak (és idősebbeknek), akik legalább két éve az adott egyház vagy gyülekezet tagjai. A szakon teológus szakképzettség szerezhető. A képzés ideje nyolc félév.

- A szakirányon belül három specializáció választható:
- *gyülekezeti lelkipásztor*: azoknak, akik élethivatásként szeretnének klasszikus lelkipásztori feladatokat ellátva szolgálni (igehirdetés, lelkigondozás, tanítás);
 - *missziói*: azoknak, akik szeretnének felkészülni bibliakör-vezetői, ifjúságvezetői, evangélizációs munkatársi és misszionárius feladatokra is;
 - *szociális lelkigondozó*: azoknak, akik szakszerűen szeretnének segítséget nyújtani testi-lelki terhet hordozó embertársainknak.
- A választott specializációt az oklevél betétlapján tüntetjük fel.
- Az alapképzés felkészít a teológiai, hittanár-nevelő és a vallástudomány mesterszakra (MA) is.

A *kántor szakra* (BA) olyan hívó fiatalokat (és idősebbeket) várunk, akik szakszerűen szeretnének részt venni a gyülekezetek ének-zenei szolgálatában. A szakon kántor szakképzettség szerezhető. A képzés ideje hat félév. A szakon belül választható képzési irány: ifjúsági zene (gospel). A jelentkezési határidő: 2008. március 31. A jelentkezési lap letölthető az intézet honlapjáról (www.bta.hu), vagy a tanulmányi osztálytól igényelhető (1068 Budapest, Benczúr u. 31.; tel.: 1/322-2815, 20/886-0846; e-mail: nagys@bta.hu).

ISTENTISZTELETI REND / 2008. március 23.

Húsvét ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mk 16,1–8; Ézs 26,14.19. Alapige: 1Kor 5,6–8. Énekek: 215., 216.

I., Bécsi kapu tér de. 5. (úrv., hajnali) Balicza Iván, Bence Imre; de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. fél 6. (úrv., hajnali) Solymár Péter Tamás; de. 10. (úrv.) Solymár Mónika; **V., Deák tér 4.** de. 5. (úrv., hajnali) Gerőfi Gyuláné; de. 9. (úrv.) Smidélíusz Gábor; de. 11. (úrv., kantátás) Cselovszky Ferenc; de. 11. (gyermek-istentisztelet) Hámosi Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 6 (fény liturgiája) Szántó Enikő; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. (úrv.) Benkőczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 5. (úrv., hajnali) Benkőczy Péter; de. fél 11. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (gyermek-istentisztelet) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 5. Keczkó Pál; de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 5. (úrv., hajnali) Kendeh K. Péter; de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvitzky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Tóth-Szöllős Mihály; **Cinkota, XVI., Baththyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátýás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND / 2008. március 24.

Húsvét 2. napja. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Lk 24,13–35; 1Sám 2,1–6. Alapige: ApCsel 10,34–43. Énekek: 221., 259.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Albrecht Friedrich; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. (Bach-est) Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Gyekiczky János; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Brebovskyné Pintér Márta; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Smidélíusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szántó Enikő; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Vég helyi Antal; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 3. (finn, úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvitzky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Baththyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátýás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Magassy Sándorné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. (úrv.) Lacknerné Puskás Sára; **Solymár (református templom)** de. 10. (úrv.) Fodor Viktor.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Emléktábla a gulágot megjárta lelkésznek

A vadofai evangélikus gyülekezet emléktáblát helyezett templomában arra a padra, amelyben a tragikus sorsú evangélikus lelkész, a gulágot is megjárta Bőröcz Sándor (1913–2006) ült családjával együtt az istentiszteleteken.

Az emléktáblát virágvasárnap, a néhai lelkész születésnapján, istentisztelet keretében leplezte le a gyülekezet felügyelője, dr. Györfly Előd. Emlékbeszédet mondott Rózse István nyugalmazott lelkész, ígét hirdetett Bőröcz Sándor lánya, dr. Bőröcz Enikő lelkész, egyháztörténész. A gyülekezet ezután átvonult a temetőbe; a sírnál Bőröcz Sándor keresztfia, Bérés László beledi lelkész mondott imát. A megemlékezést megtisztelte jelenlétével Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke is.

■ M. Gy.

FOTÓ: TEKAN MIHALY

Csapatépítő lelkészgyűlés

Rendhagyó helyszínen, rendhagyó időkeretben és rendhagyó programmal tartotta meg márciusi lelkészi munkaközösségi ülését a Győr-Mosoni Egyház-megye. Átlépve az egyházmegye határait, a tanácskozás helyszínének a balaton-szárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthont választották, és nem csupán délelőtt és délután, hanem két

napig voltak együtt a lelkészek. A program is rendhagyó volt, hiszen nem a megszokott úrvacsorai istentisztelet, előadás, igehirdetési előkészítő alkotta a tanácskozás gerincét, hanem – egyebek mellett – pszichodráma, igemeditáció, filmklub és agyagozás is színesítette a lelkészgyűlést.

A tanácskozás tematikáját Jánosa Attila

győri és Percze Sándor ménfőcsanakai lelkész állította össze. A nyitóáhitatot Magassy Zoltán bony-banai lelkész tartotta böjt ötödik vasárnapjának textusa alapján. Az igazán fesztelen, élvezetes és változatos programok mellett ráadásul este még szaunázásra is találtak módot a lelkészek. Az egyházmegyei lelkészi munkaközösségi ülés sikerén és jó hangulatán felbuzdulva a résztvevők elhatározták, hogy a jövő évben is megszervezik ezt a szentnapos csapaterősítő lelkészgyűlést.

Magassy Zoltán a többi résztvevő észéseit is tolmácsolta, amikor röviden így értékelte a programot:

– Várakozással készültem erre a minden tekintetben formabontó gyűlésre, és nem csalódtam. Számomra egészen újszerűen kerültek elő azok a kérdések, amelyekről a hónapról hónapra ismétlődő, sokszor már gépiessé és unalmassá váló lelkészgyűléseken szót ejtünk. A tanácskozásunkat lezáró, értékelő beszélgetésből örömmel szűrtem le, hogy a többi résztvevő is hasonlóképpen érzett. Jó volt ebben a formában két napot együtt lenni, és még jobb, hogy reménység szerint jövőre is megtartjuk ezt a programot.

■ KISS MIKLÓS

FOTÓ: KARDOS SZUSZANNA

Húsvéti üzenetek

A Magyar Televízió ünnepi műsorai hívőknek és kereső embereknek

A Magyar Televízió fontos feladatának tekinti, hogy az állami és egyházi ünnepek alatt tartalmas szórakozást nyújtson nézőinek. Húsvétkor a műsorkínálatban a jeles napok szellemét tükröző programok széles választéka megtalálható.

A virágvasárnap kínálatban figyelemre méltó volt a *Tanúságtévők* című adás (március 16-án), amelyben az ismert zenész, Szikora Róbert vallott hitéről. Két nappal később, kedden a *Katolikus krónika* (ismétlés: március 23., 12.50, m2) a pápa nagybőjti üzenete mellett egy rendhagyó szentföldi zárandoklatról is beszámolt. *Pákozdi István* egyetemi lelkész, aki végigjárta az utat, harminc év szolgálat után is megrendítette a szent helyekkel való találkozás.

A nagycsütörtöki *Ájtáró* (11.30, m2) hangulatát *Dsida Jenő Nagycsütörtök* című verse teszi meghitté. A költő a székelykocsárdi pályaudvar várótermében átélte vízióját tárja elénk nagypéntek előestéjén. A szenvedéstörténetre már a *Munkácsy Trilógiájáról* készült filmfutód utal.

Nagypénteken 10 órakor a református istentiszteletet Kecskemétről közvetíti a nemzeti főadó, abból a templomból, amely egyedülként a török hódoltság idején épült. Az ígét Varga László főjegyző hirdeti. A hatvanperces adást aznap este 23.35-kor az m2 megismételi.

A húsvétvasárnap *Református magazin* (9.55 m1, ismétlés: 13.15, m2) alapgon-dolatát *Goethe Faustjából* merítette: „Jól halom bár a hírt, de hitem hozzá hiány-

zik.” A feltámadás üzenetét és a kételyt állítja párba az a keresztszal-beszélgetés, amelyben lelkész, biológus és szociológus is megszólal. Érdekes színfoltja az ünnepi műsorfolyamnak az ezt követő unitárius ifjúsági magazin. A Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség gyermekei a virágvasárnap bevonulást elevenítik meg gyermekszemmel, játékosan, kedvesen.

Anthony Quinn mint Barabás

Ezután *Keresztutak – húsvéti ünnepekről* címmel tekinthetnek meg a nézők érdekes összeállítást. Hegyesi Gabriella szerkesztő alkotása hét falu közösségével követi végig Jézus Krisztus útját virágvasárnaptól a feltámadás napjáig, bizonyítva ezáltal, hogy az Emberfia üzenete a mai hívő számára is útmutatóul szolgál.

A katolikus ünnepi szentmisét vasár-

nap a mátraverebély-szentkúti kegytemplomból 11 órakor a nemzeti főadón láthatják a nézők. A misét *Kálmán Pereg-rin* fiatal ferences atya mutatja be, aki az esztergomi tanítást cserélte fel a búcsújáróhelyen való szolgálatra, s akinek a szent helyet megújító törekvései jelentős visszhangra találtak. Ezután délben Rómából mindkét csatorna közvetíti XVI. Benedek pápa húsvéti üzenetét és urbi et orbi kldását.

Az ünnepek utáni kedden a *Katolikus krónika* az ökömené szellemében számol be a Deák téri evangélikus templomból a mozgássérült-passióról.

A filmkínálatban több értékes mozi is szerepel. Szombaton 21 órakor az m2-n vetíti a köztévé az immáron klasszikusnak számító *Barabás* című filmet, *Richard Fleischer* alkotását. A *Pár Lagerkvist* svéd író Nobel-díjas kisregénye alapján készült látványos, nagyszabású történelmi tabló főszerepét *Anthony Quinn* alakítja. A film Barabás, a lator történetét dolgozza fel, akinek a nép kérésére Pilátus megkegyelmez. A kalandos történetben Barabás megtér, s vértanúként fejezi be életét.

Vasárnap kora délután (14.15, m2) a gamszentbenedeki úrkoporsóról készített ismeretterjesztő filmre hívja fel a figyelmet az MTV. Az esztergomi Keresztény Múzeum értékes darabját felvidéki mesterek készítették 1480 körül, s a helyi bencés apátságban a húsvéti ünnepeken használták.

■ Cs. Z.

A szép, a jó és a giccs

► **Nehéz megmondani, mi jó vagy mi rossz, mi szép vagy mi csúnya. Az Urísten ízlését nem ismerjük, de azt tudjuk, hogy „legyen a ti igényetek igen” (Jak 5,12b). Valószínűleg ez a legnagyobb baj a giccsel, az érzelmes túlzással. Nem mindig az az igen, ami annak látszik.**

Isten szép. A mondat állítmányában lényegesen több rejlik egyszerű, megtanulható vagy akár vitatható esztétikai fogalomnál. Isten szépsége földi érzékszerveinkkel fel nem mérhető, fel nem fogható. Ha az újszövetségi intés alapján a mennyei Atya tökéletességére kell törekednünk, hát, szépség dolgában is igen nehéz a feladat.

Vajon innen ered-e az a tulajdonságunk, az a görcsünk, hogy valami hiányos marad, nem egész, s így csorbaságában esetlen, csúnya? Innen ered-e bennünk, hogy azt hisszük, a több jobb vagy szebb is egyben? Ezért gondoljuk-e, hogy a tele a teljes? Tárgyakkal telezsúfolt életünkben, lakásunkban, templomunkban talán a teljességet keressük?

Környezetkultúra a templomban. Lelki környezet-szennyezés. Milyen furcsa szókapcsolatok ezek! Hiszen a templomot örököltük, évtizedes, évszázados elődeink hagyták ránk. A lélek meg hát belül van, magántulajdon – mi szennyezheti, ki férhet hozzá, miért ne vigyázhatnék rá egyedül, magam? Mégis: szűkebb és tágabb lelki otthonomban az lehetne, kellene, hogy legyen a cél, hogy megóvjam magam az érzélgéstől, a hamistól, a tömegárutól, a giccsből.

Nehéz pontosan megfogalmazni, mi a giccs. A forma elvonja a lényegről a figyelmet, és ami még nagyobb baj, hamis képet fest arról, akiről csak igazat lenne szabad. A manuálisan, mesterségükben esetleg képzett, ám gondolataikban közepszerű, feltehetően vallásos, de nem hitvalló „művészek” megpróbálnak a minden giccsnek legveszélyesebbikének, a vallásos giccsnek a fogyasztóivá tenni. A – hazug – illúziót keltő, kész megoldá-

sokat kínáló, a kérdésfeltevést, gondolkodást elutasító kulisszák mögött maga az „esztétikai Gonosz” áll, hogy még azon keresztül is, akit, amit szentnek és igaznak kellene mutatni és látni, lecsapjon áldozataira.

Mielőtt bárki felháborodna, gondolja csak át, milyen igés lapokat vagy üdvözlőkártyákat vásárol, milyen énekeket szeret, milyen sorozatokat néz. A giccsre – hamis érzelmességre – való hajlam mindenkiben ott él. Nem mindegy, hogy életünk mely területét engedjük át – és mekkora részben – neki!

Templomaink „gyűjtőpontja” az oltár, a szószer és a keresztelőkút hármasa. Más-más korokban másképp alakították ki ezt a liturgikus centrumot. Szószerelőtár, oltár vagy egyszerű mensa azonban minden evangélikus templomban van. Minden tárgy, amely rákerül, szimbolikus jelentéssel bír. Csak az úrvacsorai edények nélkülözhetetlenek, a kereszt, a gyertyák, a terítő, a virág csupán fontos,

SÁFÁR PÁL: BÖJTI OLTÁR

tanító eszközök. Nem tulajdonítunk-e túl nagy jelentőséget nekik? Nincs-e meg bennünk a hajlam, a szándék, hogy egyre „szebbet” helyezzünk el az oltáron?

Félreértés ne essék, nem kell ezeket a tárgyakat kiebrudalni! Ne fosszuk meg magunkat a gyertyák fényességétől, amely a világ világosságára utal. Sőt figyelmeztet: rövid életünknek legyen értelme, fényt adjunk magunk is! (De a megkopott gyertyatartókat ne aranyfestéssel „restauráljuk”!) Figyelmeztessen csak mindnyájunkat a terítő színe arra, hogy az egyházi év mely időszakában járunk; éppen örömmünnepre vagy inkább

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

közös bűnbánatra ültünk-e össze? (De ne hímezzünk kalocsai virágoskertet vagy keresztiszemes Luther-rózsát az oltárterítőre – a meghatározott alapszínen túl egy pontosan megtervezett vagy akár ókeresztény elődeinktől örökölt szimbólum éppen elegendő!)

Ne a váza, hanem a virág legyen ékes-ség! A – szigorúan – vágott virág gyorsan hervadó életünk mulandóságáról beszél, de a teremtet világ gazdagságába is betekintést ad. Érdemes átgondolni, melyik ünnep milyen csokrot kíván. Ne tegyük mindig színes virágokkal tele az oltár végét! A virágnyelv nem csak a szerelmeseké. Az adventi fenyőágak vagy a böjti, barkából és borostyánból kötött csokrok után milyen sokat, micsoda többletet jelenthet egy karácsonyi rózsacsokor vagy a húsvét hajnalára kinyílt tulipán és nárcisz!

Az oltár küszöb. A földi, az e világi és a transzcendens közti kapcsolat. Épp annyira Istené, mint a miénk. Rajta ő a legfontosabb. Egy számomra nagyon kedves festményen, Sáfár Pál Böjti oltár című ké-

pén a kőbányai evangélikus templom oltárasztalának bal felső sarkát látjuk, és egy kis részletet az oltárképből is. Feszület, barkacsokor, réz gyertyatartó, a lila terítő kis darabja látszik még a képen, és a gondosan letakart úrvacsorai edények. Csak töredéket látok a hatalmas építményből, némi színfoltot a pompás festményből, a színekből, virágokból. Tudom, hogy böjt van, de nem ez a fontos. A festő által választott látószög a lényeges: mintha ott térdelnék az oltár előtt... Nem az a fontos, ami a szemem előtt van, hanem az, ami bennem.

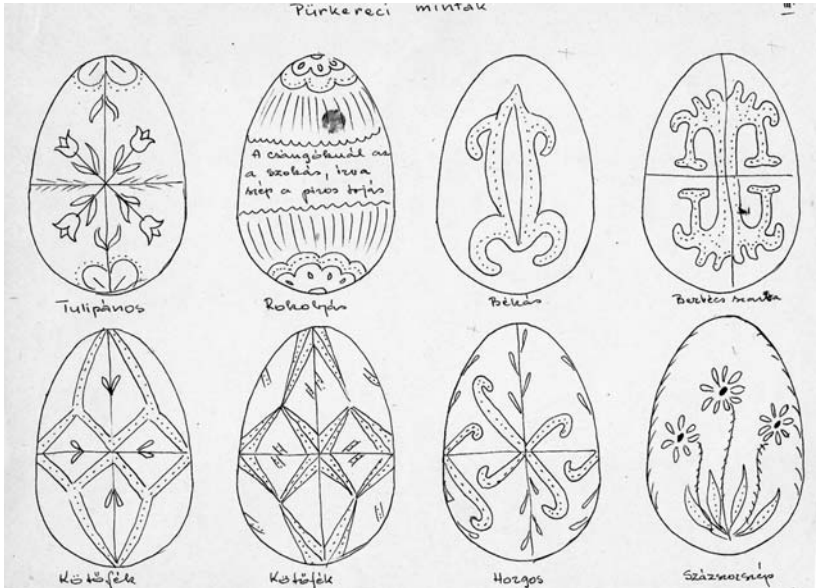
■ ZÁSZKALICZKY ZSUZSANNA

„Nem lesz idén hímes tojás”

Mielőtt még kedves olvasóim megjed-nének, gyorsan előrebecsátom, hogy egykor, még 1916-ban a háború gázolt át ezen az ősi népszokáson. Abban az évben a következő rendelet jelent meg: „A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli: A tyúktojásnak a húsvéti ünnepek alkalmából szokásos festése vagy hasonló kikészítése, továbbá az ily festett vagy kikészített tyúktojásnak forgalomba hozatala az egész ország területén tilos. Aki a jelen rendelet rendelkezését vagy a hatóságának a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A rendelet hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki. Gróf Tisza István, m. kir. miniszterelnök.”

Korunk néprajzkutatója, jelen esetben e cikk írója – meglepetéséből való felocsúdása után – örömmel fedezi fel e

másnap jött a nosztalgia, a számunkra értékes szokásleírás. „Miket evett meg elő-lünk a háború?” – kérdi a szerző. „Megette előlünk a fehér kenyeret, megette a zsemlyét, a kiflit, felhabzsolta a tejszínt, megette a habos tortákat, és most készül megenni a délutáni oszonnakávékat. Hetenként két napon a húst eszi el előlünk a háború, másik két napon a drágaság veszi ki a szánkából. Eb, aki bánja. Semmi se hiányzik, semmi se fáj. De tudja Isten, a húsvéti tojás, a szép börszőnyös, alkör-mös, piros tojást mégis nagyon sajnálom. Anélkül, hogy az okát pontosan ismernők, bizonyosra lehet venni, hogy a váratlan rendelkezésnek komoly és alapos oka van. Aligha-nem nincs elegendő tojás, vagy ha van, bizonyosan fontosabb célokra kell, mint hogy a gyerekek »kocósdi« vagy »topázást« játsszanak velük. (A kocósdi, amikor a gyerekek összeverik a két piros tojás hegyét, amelyiké betörik, az veszett. A topázásnál krajcárnal dobznak a tojásra, ha beszakad, a dobóé a tojás, ha lepattan, a tojásosé a krajcár). Valami oka van a piros tojás tilalmának is. Valami

Pütkérci motívumok

rövid törvényben is az egykori közösségi viszonyokat. Jelen esetben azt, hogy a múlt század elején is voltak asszonyok, akik a tojásokat azért festették, írták, hogy eladják őket, és voltak olyanok, akik inkább pénzt adtak érte, mintsem hogy fáradjanak a megfestésükkel. További források kutatóink már csak az akkori sajtóban találhat, hiszen kinek a nagyanyja, dédanyja tartotta volna fontosnak, hogy éppen erről az „aprócska” tényről meséljen unokáinak? Ekkor következett a második meglepetés.

A Brassói Lapokban figyeltem fel először a tojások festésének tiltására. A szerző nem részletezte a rendeletet. A következő évben az újság ismét emlékeztetett arra, hogy a rendelet érvényes. Reménykedtem abban, hogy ha már Az Est a kor egyik legnagyobb példányszámú lapja volt, nem elégszik meg csupán a tiltó rendelet ismertetésével. Többször kellett átlapoznom az április eleji lap-számokat, hogy felfedezzem a hírek rovatban megbúvó néhány soros közleményt.

Következett hát Az Újság. A rendelet érvénybe lépésének másnapján még kevesebb szóval hozta az olvasók tudtára a tiltást, mint konkurens laptársa. Ám

komoly, becsületes oka. Nem hiába foglalkoznak ilyen nagy időkben ilyen kicsi dolgokkal. Mégis kár, nagy kár azért a szép poézisért, ami a piros tojás körül csillog. Szép gyerekkorunk, nagy örömeink – de sajnálom, hogy a mai gyerekeknek nem jut belőle. Hogy kiöltöztünk húsvétra. Hogy szaladgáltunk a tüllel bekötött rózsavizes üvegekkel házról-házra. Hogy locsoltuk a sivítózó fehérnépeket, a menekülő leánykakat. S hogy örültünk a szép hímes tojásnak, ami a locsolás törvényes jutalma volt. Délután aztán összeült a nagy gyerektanárság. Az volt a legtekintélyesebb, aki a legtöbb tojást gyűjtötte össze. És mindenik tojásnak története volt. A mi akkori hitünk szerint roppant érdekes története. A végén aztán megtették a piros tojásokat. Éppen úgy, mintha nem lett volna alkörmössel befestve.”

Abban az évben elvesztett a poézis. Nem csillogtak a tojások, s ki tudja, locsolni elmentek-e a legényké. Mert a nagy legények, az apák a fronton harcoltak a későbbi boldog húsvétok reményében.

Ma senki sem tiltja a tojások „kikészítését”, árusítását. A poézis mégis elvész évről évre. A csillogást nem a szokás megszűnése űzi el: a bevásárlóközpontok idő előtti kínálata.

■ VERES ÉMESE-GYÖNGYVÉR

HÍRDETÉS

Az Evangélikus Alkohol- és Szenvedélybeteg-mentő Misszió gyógyító csendeshetet tart a szarvas-ótemplomi evangélikus gyülekezet Középfalmi Missziójában április 14–19-ig.

Szeretettel hívjuk lelki gyógyulást, megerősödést kereső, alkohol- és szenvedélybetegségben, valamint depresszióban érintett testvéreinket. Lelkész testvéreinket kérjük, biztassák és segít-sék a rászorulókat, hogy az alkalmon –

szükség esetén családdal együtt – részt vehessenek. A részvételi díj 7500 Ft személyenként. A rászorulókat lehetőség szerint támogatjuk. Mindenki hozzon magával tisztálkodószereket, Bibliát, jegyzetfüzetet.

Érdeklődni és jelentkezni április 10-ig lehet dr. Sárkány Angyal orvosnál (tel.: 20/824-6669) vagy Selmezi Lajos nyugalmazott lelkésznel (tel.: 34/383-819, 20/824-3011). Az étkezés megfelelő

biztosítása végett arra kérjük az érdeklődőket, hogy tartsák be a jelentkezési határidőt.

Szeretettel kérjük azokat a testvéreket, akik ezért az országos missziós szolgálatért felelősséget éreznek, hogy adományukat az országos egyház számlájára fizessék be a 11707024-20347257-es bankszámlaszámon. „Adomány az alkoholbeteg-mentő misszió-ra” megjegyzéssel.

BÉRES Az egészséges emberért

Tavaszeleje

Hamar jött idén a tavasz. Még februárt mutatott a naptár, de a hőmérséklet már az áprilist idézte. Az időjárás évről évre egyre csalókébb. Hol hideg van, hol meleg, a nap hol elbújik, hol felbukkan, viharos szél fúj, és gyakran esik az eső is. Ebben az időszakban néha azt sem tudjuk, hogyan öltözzünk fel, nem tudjuk eldönteni, hideg lesz-e vagy meleg. Az enyhe időjárás pedig kedvez a baktériumoknak, vírusoknak. Többek között emiatt fordulhat elő, hogy az átlagnál többen szenvednek a náthától, megfázásos tünetektől. Mire kell ilyenkor több figyelmet fordítanunk?

Annak ellenére, hogy idén csak pár hét erejéig volt részünk igazi télben, szervezetünk vitamin- és ásványianyag-raktárai nagy valószínűséggel már kiürültek, hiszen a hideg hónapokban nincs lehetőségünk annyi vitamindús friss zöldséget és gyümölcsöt fogyasztani, mint amennyire szükségünk volna. Ilyenkor tavasszal pedig még csak elvétve talál-

hatunk friss primőröket. Többszörre még csak a meglehetősen természetesen zöldségek, gyümölcsök között válogathatunk, amelyek nem vagy nem olyan mennyiségben tartalmazzák azokat a vitaminokat, nyomelemeket és ásványi anyagokat, amelyeket tavasz kezdetén, a hosszú téli napok után szervezetünk igényelne.

Egészségünk megőrzésére azonban találhatunk megoldást. A megfelelő, kiegyensúlyozott étrend mellett immunrendszerünk megerősítésében segítséget nyújthat a **Béres Csepp**, amely már több évtizede bevált magyar készítmény. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogy azt a szervezet igényli, így hozzájárul ideális működéséhez, immunrendszerünk megerősítéséhez. Napi 2×20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével megerősíthetjük immunrendszerünket.

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

☐ egy hónapra: 865 forintért

☐ fél évre: 5170 forintért

☐ három hónapra: 2585 forintért

☐ egy évre: 10340 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki,

és küldje vissza az alábbi címre:

Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vítális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Bach-est lesz a Bécsi kapu téri evangélikus templomban március 24-én, húsvéthét-főn 18 órakor. Közreműködik: *Dobozó Borbála* (csembaló), *Gyöngyössi Zoltán* (fuvola), *Bán István* (orgona). Műsoron: Toccata e-moll BWV 914, Christ lag in Todesbanden BWV 718, Sonate Es-Dur BWV1031, Kyrie, Gott Vater in Ewigkeit BWV 669, Sonate a-moll BWV 1013, Christe, aller Welt Trost BWV 670, Sonate C-Dur BWV 1033, Kyrie, Gott heiliger Geist BWV 671. Igét hirdet: *Bence Imre*. A belépés díjtalan.

Idejében szeretnénk jelezni, hogy az aktív szolgálatban álló lelkészek házastársai számára az ez évi országos találkozót ismét Balatonszárszón, szeptember 26–28-án szeretnénk megrendezni. A részletes programot és a jelentkezés módját később közöljük. Addig is gondoljunk imádságban a találkozóra és résztvevőire!

A szervezők

HIRDETÉS

Köszönetet mondunk azoknak, akik a 2006. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át alapítványunknak ajánlották fel. Az ily módon érkezett 295 112 forintot a debreceni evangélikus templom új orgonájának befejezésére használtuk fel.

A Haragszóért Alapítvány kuratóriuma, Debrecen

HALÁLOZÁS

Németh Géza volt csikvándi evangélikus lelkész özvegye, született *Kirchlechner Ilona* március 12-én, életének nyolcvankilencedik évében hazatért Urához. Temetése március 28-án, pénteken 14 órakor lesz a csikvándi temetőben. Áldásos életéért hálát adunk!

A gyászoló család

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora szeretettel meghívja április 2-án, szerdán az egyetem hagyományos *Dies Academicusára*. Az akadémiai nap témája: *Egyházi harc és biztonságpolitika egykor és ma*. Előadók: *dr. Balogh László, drs. Fejérvy András, dr. Fazakas Sándor, dr. Reuss András, prof. Szabó János*. Az előadásokat zenei program, valamint doktori és habilitációs oklevelek átadása követi.

MESTERMŰ A DIGITÁLIS ORGONÁK KÖZÖTT

JOHANNUS

- Mesterségünk „titkai”:
- csak a valódi sípok hangjához mérhető hangminőség
 - egyedülálló megbízhatóság
 - intonálhatóság a helyszín akusztikája és a felhasználó ízlése szerint
 - páratlan típusválaszték
 - templomi kiépítettségű hangszugárzás a legkisebb modelleknél is
 - ellenőrizhető, felkereshető hazai referenciák
 - egyedi szolgáltatások, ingyenes akusztikai felmérés
 - 5 éves garancia
 - kedvező árak és fizetési feltételek
- Érdeklődésüket a holland Johannis Orgonagyár magyarországi képviselőtén várjuk: SPEED-EX Kft.
1024 Budapest, Margit krt. 41.
Tel./fax: 1/315-1787 vagy 1/316-7089.
E-mail: speedex@axelero.hu
Honlap: www.speed-ex.hu

A Zákeus Médiacentrum (ZMC) filmes esték március 29-én, szombaton 17 órakor kezdődő alkalmán Pesterzsébeten (Ady E. u. 89.) levetítjük a nemrégiben elhunyt *dr. Fabiny Tibor* egyháztörténész-professzor-ról készített filmet *Lehulló lepel* címmel. Vendégünk lesz özvegy *dr. Fabiny Tiborné* testvérünk. A vetítés után – szeretetvendégség keretében – lehetőség lesz beszélgetésre.

APRÓHIRDETÉS

Építőiparban jártas, nagy gyakorlattal rendelkező, agilis villamosmérnököt keresünk budapesti munkavégzésre. T.: 30/928-1733.

Építőipari villanszerelésben jártas, nagy gyakorlattal rendelkező villanszerelőket, villanszerelő brigádöt áprilistól folyamatos budapesti munkára felveszünk. T.: 30/928-1733.

Hévízen, csendes környezetben 41 m²-es apartman pihenőkerttel májustól kiadó. Érdeklődni az esti órákban lehet a 99/314-608-as telefonszámon.

Megvásárolnám *Payr Sándor A Dunántúli Evangélikus Egyházkerület története* című könyvét – bármilyen állapotban legyen is a kötet. *Tóth Csaba*, 8960 Lenti, Zrínyi Miklós u. 8/b. Tel.: 92/351-093.

Harangtornyok belső szervizelése. Gombos Ferenc – tel.: 30/505-0546 (az esti órákban); e-mail: gombosmi@invitel.hu.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb dísze a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyóragyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

A hét első napján, korán reggel, miután Jézus feltámadt, először a magdalai Máriának jelent meg. Ő elment, és megvitte a hírt követőinek, akik gyászoltak és sírtak. Mk 16,9–10 (Mal 1,11; Zsolt 118,14–24; 1Kor 15,1–11; Mk 16,1–8) Közel kétezer év távlatából visszatekintve megpróbálhatjuk rekonstruálni a helyszínt, a tanítványok vagy Mária Magdaléna személyét. Bárhogy is, az üres sír döbbenetét semmi sem tudja felülmúlni. Talán mi is csüggedten kezdenénk keresni a szeretett személyt, akit néhány napja gyors szertartás keretében helyeztek sírboltba. Igen ám, de Mária többet él át: személyesen találkozik az elhunyttal, illetve már a feltámadottal. Ezt a hírt viszi el gyászoló és síró szereteteinek. Ma ünnep van, mégis sokan sírnak és gyászolnak életük kudarcaiban és gyászában. Kedves olvasó, ha ott van az életedben a Jézussal való élő találkozás, indulj el ma te is valakihez, aki sír és gyászol, s mondd el neki: *ő* él.

Hétfő

Pál írja: Istennek, aki engem anyám méhétől fogva kiválasztott, és kegyelme által elhívott, úgy tetsetti, hogy kinyilatkoztassa Fiát énbennem, hogy hirdessem őt a pogányok között. Gal 1,15–16 (Zsolt 32,8a; Lk 24,13–35; 1Kor 15,12–20; Mk 16,9–20) 2008 a Biblia éve. A Bibliát kinyilatkoztatásnak is nevezzük. Az egész hit erre a kinyilatkoztatásra épül. Sarokköve Jézus személye, élete, tanítása, halála és feltámadása. Ezekben az eseményekben ismerhetjük fel Isten életünkre irányuló szándékát. Ő nem a bűnös ember halálát kívánja, nem az ítéletben leli kedvét, hanem életet kínál – még a halállal szemben is. Amikor ezek az igazságok kinyílnak a lelkünkben, az nem más, mint Isten személyre szabott kinyilatkoztatása. Ez a különleges ajándék Isten ígéjének az olvasása és hallgatása által nyerhető el. 2008 a Biblia éve – az Ön Bibliájáé is.

Kedd

Jézus így válaszolt: „Ha valaki szeret engem, az megtartja az én ígémet; azt pedig az én Atyám is szeretni fogja, és elmegyünk hozzá, és szállást készítünk magunknak nála.” (Jn 14,23) (Bír 5,31b; 1Kor 15,20–28; 1Pt 1,1–12) Sokat használjuk ezt a szót: szeretet. Valóban a legszebb szó a világon. Mégis egyben a legtöbb fájdalmat is rejt, mert sokszor hiányzik mögüle a fedezet. Jézusnak is hányan vallják: „Szeretek.” „Szeretek, mert társat adtál” – mondja az ifjú pár. „Szeretek, mert gyermekkel ajándékoztaál meg” – mondják a kereszteselőn a szülők. Jézus örömmel hallja ezeket a szavakat, ám a szeretet tettekben nyilvánul meg. Aki szeret, az megtartja az *ő* beszédeit, tanításait, követi életformáját. Valóban szeretjük őt?

Szerda

Isten nem kímélte meg az őskor világát sem, hanem csak Nóét, az igazság hirdetőjét őrizte meg nyolcadmagával, amikor özönvízzel borította el az istentelene k világát. 2Pt 2,5 (1Móz 6,9; 1Kor 15,35–49; 1Pt 1,13–16) Világunkban egyre több veszélynek vagyunk kitéve. Elűthet egy gyorsan rohanó jármű. Jöhet infláció, hirtelen betegség. Igyekszünk védekezni ellene: élet- és lakásbiztosítás, utazási biztosítás. Milyen szép elnevezések! De igazából semmitől sem védenek meg, csak a kárt enyhíthetik. Van viszont egy tökéletes biztosító: az élő Isten, akinek a védelmében mindenre van biztosíték: az életre és az élet utánra is. Vigyük a mai napunkat is védő hatalma alá!

Csütörtök

*Ha valakinek van füle a hallásra, hallja! Mk 4,23 (Jób 33,13–14; 1Kor 15,50–57; 1Pt 1,17–21) Ezt a mondatot olvasva viccesen odakaphatunk fülünkhöz, és megállapíthatjuk: „Igen, megvan a fülem, sőt mind a kettő.” De hallunk is általuk? Létezik szelektív hallás is: hozzánk szól valaki, és *nem akarjuk* meghallani. Még ennél is veszélyesebb azonban a lelki sükettség, amikor Isten szavát hallva szinte kikapcsol a fül, az értelem, sőt az egész ember. Ez a halálos sükettség. Isten legyen irgalmas hozzánk, hogy ebbe a halálos betegségbe ne essünk, vagy adja, hogy nagyon gyorsan gyógyuljunk ki belőle!*

Péntek

Ha valaki prédikál, úgy mondja szavait, mint Isten igéit, ha valaki szolgál, úgy szolgáljon, mint aki azt az Istentől kapott erővel végzi, hogy mindenkor az Isten dicsőíttessék Jézus Krisztus által, akié a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. 1Pt 4,11 (1Krón 29,11a; 1Kor 5,6b–8; 1Pt 1,22–2,3) Jó, amikor nekem szolgálják fel az ételt az étteremben, amikor nekem tesz meg valaki valamit. Annál nehezebb a másoknak való szolgálat. Lehajolni, verítékezni, elviselni... A keresztyén ember pedig szolgál. Ráadásul ebben leli örömét. A különbség csupán annyi, hogy nem a saját erejéből merít, hanem az erőt Urától várja, aki meg is adja neki. Ez a szolgálat a szív szolgálata. Szereti azt, akinek szolgál. Szolgálj Isten szeretetével, és megváltozik körülötted minden!

Szombat

A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk. Zsid 10,23 (Zsolt 90,14; 2Tim 2,8–13; 1Pt 2,4–10) Mindenki hisz valamiben, reméli valamitől élete jobbra fordulását. Talán bölcs gondolkodók szavaira építünk, vagy megspórolt pénzünk ad biztonságát, esetleg a zsebünkben hordott gyógyszerreink töltenek el reménységgel minket. Van egy különös biztonságot adó, egész személyiségünket érintő biztosíték, a reménység hitvallása: életünket Isten kezében tudni. Hinni, hogy tőle sem élet, sem halál nem választhat el. Reménység, mert Jézus ígéreteire épül; mégis bizonyosság, mert újra és újra átélhető.

■ SÁNDOR FRIGYES

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellériskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőség titkár**
(előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit
(judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszédos országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzárakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (pete.kende@lutheran.hu).

1 133130 208127

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 23-ától március 30-áig

VASÁRNAS

4.50 / mtv és m2
A *Hajnali gondolatok* mai adásában Menyesné Uram Zsuzsanna evangélikus lelkészt hallhatjuk.
9.30 / Bartók rádió
Húsvéti orgonamuzsika (25')
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból Igét hirdet Bölcskei Gusztáv püspök. (56')
15.15 / Duna Tv
A világörökség kincsei. Jeruzsálem óvárosa és a kereszténység
19.05 / Duna Tv
Teréz anya, a szegények szolgálója (olasz tévéfilmsorozat, 2003) 2/2. rész (86')
19.35 / Bartók rádió
Händel: Messiás (145')

HÉTFŐ

6.00 / Kossuth rádió
Húsvét a világban
11.35 / Bartók rádió
A húsvéti ünnepkör
13.25 / PAX
Húsvéti istentisztelet (26')
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház felőrájában dr. Fabiny Tamás püspök húsvéthétfő üzenetéről szól, interjút hallhatunk a „Szabadságot a gyermekeknek!” jótékonyági koncert szervezőjével, Kadlecik Zoltánnal, valamint az egyik fellépő művésszel, Gryllus Dániellel. Áhítattal Szeverényi János lelkész szolgál.
17.50 / Kossuth rádió
Szvorák Kati húsvéti dalokat énekel (10')

KEDD

7.05 / Duna Tv
Isten kezében (ism.) (26')
8.55 / Duna Tv
A falu jegyzője (magyar tévéfilmsorozat, 1986) 4/1. rész (61')
13.05 / m2
Új Eldorádó (magyar dokumentumfilm, 2004) (76')
13.30 / Kossuth rádió
Tanúim lesztek! A római katolikus egyház felőrája
14.35 / PAX
Mit ér az ember, ha hívó? Gryllus Vilmos (21')
17.45 / zone europa
A misszió (angol dráma, 1986) (126')
18.55 / HBO
Tűzszekerek (angol film, 1981) (123')

SZERDA

9.01 / m2
Századfordító magyarok Szabó Lőrinc (54')
10.00 / Bartók rádió
Társalgó a kultúráról
11.15 / Duna II. Autonómia
A kézdiszentléleki Perkö-kápolna (magyar dokumentumfilm, 1995) (30')
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája
14.35 / PAX
Mit ér az ember, ha zenész? Gryllus Dániel (25')
16.15 / Duna II. Autonómia
Magyarország kincsei: Templomok. Görög katolikus kegytemplom, Máriapócs (2002) (5')
19.46 / Kossuth rádió
Nyelv-ész (5')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / mtv és m2
A *Hajnali gondolatok* mai adásában Tamásy Tamásné evangélikus lelkészt hallhatjuk.
7.25 / Duna Tv
Élő egyház (ism.) (26')
8.50 / Duna Tv
A falu jegyzője (magyar tévéfilmsorozat, 1986) 4/2. rész (63')
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonalok Fazekas Ferenc fazekas (30')
15.05 / m2
A Liszt Ferenc Kamarazenekar koncertje. Mozart: G-dúr divertimento (25')
15.40 / Duna Tv
A lengyel-magyar barátság hete. Magyar emlékek Krakkóban (magyar dokumentumfilm, 2003)

PÉNTEK

12.57 / Bartók rádió
Nagy siker volt!
13.30 / Kossuth rádió
Az Úr közel!
A baptista egyház felőrája
14.15 / Duna Tv
Hangozzatok, jámbor legendák (magyar ismeretterjesztő film, 2002) (41')
14.25 / PAX
Mit ér az ember, ha főszerkesztő? Dr. Papp Tamás (39')
15.25 / Duna Tv
A világörökség kincsei Bamberg óvárosa (15')
22.25 / Duna Tv
A zongorista (angol-francia-holland-német játékfilm, 2002) (143')
0.15 / mtv
A belső tenger (spanyol-francia-olasz film, 2004) (120')

SZOMBAT

7.30 / Rádió C (FM 88,8)
Evangélikus felóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében
12.00 / Bartók rádió
A Weiner–Szász Kamaraszimfonikus hangversenye
12.10 / Duna Tv
Isten kezében (26')
14.05 / PAX
Vámos Miklós Szabó Magdával beszélget (60')
21.00 / PAX (premier)
Visszaszámlálás (ismeretterjesztő film) (57')
21.10 / Duna II. Autonómia
Don Bosco – A szeretet kiüldetése (olasz filmsorozat, 2004) 2/2. rész (97')
0.10 / Duna Tv
Meglepo Lengvelország (magyar dokumentumfilm, 2003)

VASÁRNAS

8.30 / Civil rádió
Evangélikus felóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében
9.30 / mtv
Útmutató Húsvét utáni kérdések Szerk.: Nagy László (ism.: m2, 13,25) (25')
9.55 / mtv
Evangélikus templomok A műsorban Celldömölkre, Nemescsóra, Nemeskérre és Vadosfára látogatunk. (ism.: m2, 13,55) (30')
10.04 / Kossuth rádió
Baptista istentisztelet közvetítése a felvidéki Szentpéterről Igét hirdet Dóczy Bálint. (56')
12.15 / Duna Tv
Élő egyház (26')